

Bruxelles, 2.6.2021.
COM(2021) 529 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE

Belgija, Bugarska, Češka, Danska, Njemačka, Estonija, Irska, Grčka, Španjolska, Francuska, Hrvatska, Italija, Cipar, Latvija, Litva, Luksemburg, Mađarska, Malta, Nizozemska, Austrija, Poljska, Portugal, Slovenija, Slovačka, Finska i Švedska

**Izvešće pripremljeno u skladu s člankom 126. stavkom 3. Ugovora o funkcioniranju
Europske unije**

IZVJEŠĆE KOMISIJE

Belgija, Bugarska, Češka, Danska, Njemačka, Estonija, Irska, Grčka, Španjolska, Francuska, Hrvatska, Italija, Cipar, Latvija, Litva, Luksemburg, Mađarska, Malta, Nizozemska, Austrija, Poljska, Portugal, Slovenija, Slovačka, Finska i Švedska

Izvješće pripremljeno u skladu s člankom 126. stavkom 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije

1. UVOD

Člankom 126. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (Ugovor) utvrđuje se postupak u slučaju prekomjernog deficita. Taj je postupak dodatno razrađen u Uredbi Vijeća (EZ) br. 1467/97 o ubrzanju i pojašnjenju provedbe postupka u slučaju prekomjernog deficita, koja je dio Pakta o stabilnosti i rastu.

Komisija je 20. ožujka 2020. donijela Komunikaciju o aktivaciji opće klauzule o odstupanju¹ iz Pakta o stabilnosti i rastu.² Tom se klauzulom olakšava koordinacija proračunskih politika u vrijeme ozbiljnog gospodarskog pada u europodručju ili u cijeloj Uniji, kako je utvrđeno u članku 5. stavku 1., članku 6. stavku 3., članku 9. stavku 1. i članku 10. stavku 3. Uredbe (EZ) br. 1466/97 te članku 3. stavku 5. i članku 5. stavku 2. Uredbe (EZ) br. 1467/97. U svojoj je komunikaciji Komisija iznijela stajalište da su zbog očekivanog ozbiljnog gospodarskog pada uzrokovanog pandemijom bolesti COVID-19 ispunjeni uvjeti za aktivaciju opće klauzule o odstupanju. Ministri financija država članica složili su se 23. ožujka 2020. s tom procjenom Komisije.

Aktivacijom opće klauzule o odstupanju ne obustavljaju se postupci u okviru Pakta o stabilnosti i rastu. Međutim, aktivacija tog instrumenta omogućila je državama članicama proračunsku fleksibilnost za rješavanje trenutačne krize privremenim odstupanjem od kretanja prilagodbe prema srednjoročnom proračunskom cilju svake države članice, pod uvjetom da se time srednjoročno ne ugrozi fiskalna održivost. Vijeće na preporuku Komisije može za korektivni dio Pakta donijeti i odluku o donošenju revidiranih fiskalnih putanja. Općom klauzulom o odstupanju omogućuje se državama članicama da odstupe od proračunskih zahtjeva koji bi se obično primjenjivali, a Komisiji i Vijeću da u okviru Pakta poduzmu potrebne mjere za koordinaciju politika.

Vijeće je 20. srpnja 2020. u preporukama za pojedine zemlje³ u okviru europskog semestra preporučilo državama članicama poduzimanje svih potrebnih mjera za učinkovit odgovor na pandemiju bolesti COVID-19, održavanje gospodarstva i potporu oporavku koji će uslijediti. Preporučilo je državama članicama i da, kada to gospodarski uvjeti dopuste, nastave provoditi fiskalne politike kako bi postigle razborite srednjoročne fiskalne pozicije i osigurale održivost

¹ Tom se klauzulom olakšava koordinacija proračunskih politika u vrijeme ozbiljnog gospodarskog pada, kako je utvrđeno u članku 5. stavku 1., članku 6. stavku 3., članku 9. stavku 1. i članku 10. stavku 3. Uredbe (EZ) br. 1466/97 te članku 3. stavku 5. i članku 5. stavku 2. Uredbe (EZ) br. 1467/97.

² Komunikacija Komisije Vijeću o aktivaciji opće klauzule o odstupanju Pakta o stabilnosti i rastu, Bruxelles, 20.3.2020., COM(2020) 123 final.

³ Preporuke Vijeća od 20. srpnja 2020. (od 2020/C 282/01 do 2020/C 282/27), SL C 282, 26.8.2020., str. 1.–182.

duga, uz istodobno poticanje ulaganja. Slično tome, u Preporuci o ekonomskoj politici europodručja Vijeće navodi se da bi fiskalne politike u svim državama članicama europodručja trebale ostati poticajne tijekom cijele 2021.⁴

Komisija je 17. rujna 2020. u Godišnjoj strategiji održivog rasta⁵ pozvala države članice da u kontekstu aktivacije opće klauzule o odstupanju tijekom 2021. nastave pružati ciljanu i privremenu fiskalnu potporu, vodeći računa o očuvanju srednjoročne fiskalne održivosti.

Uredba (EU) 2021/241 o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost stupila je na snagu 19. veljače 2021.⁶ Provedbom reformi i ulaganja u okviru Mehanizma pridonijet će se gospodarskom oporavku i pružiti financijska potpora za jačanje otpornosti i potencijala za rast gospodarstva. Omogućit će i poboljšanje stanja javnih financija država članica u kratkoročnom razdoblju i pridonijeti jačanju njihove održivosti u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju. Komisija je 3. ožujka 2021. donijela Komunikaciju u kojoj se navode daljnje političke smjernice za olakšavanje koordinacije fiskalnih politika i pripremu programâ stabilnosti i konvergencije država članica.⁷

Komisija u svojoj Komunikaciji od 2. lipnja 2021. o koordinaciji ekonomske politike⁸ navodi da će se opća klauzula o odstupanju iz Pakta o stabilnosti i rastu nastaviti primjenjivati tijekom 2022. te se očekuje da će se deaktivirati 2023. Fiskalne politike država članica trebale bi 2022. postati diferenciranije, dok će se gospodarska aktivnost postupno normalizirati u drugoj polovini 2021. U fiskalnim politikama trebalo bi uzeti u obzir stupanj oporavka, fiskalnu održivost te potrebu za smanjenjem gospodarskih, socijalnih i teritorijalnih razlika. Kada oporavak postane stabilniji, fiskalna bi se politika trebala prvenstveno usmjeriti na povećanje javnih i privatnih ulaganja te na potporu prelasku na zeleno i digitalno gospodarstvo.

Prema podacima koje je Eurostat potvrdio 22. travnja 2021.⁹ deficit opće države 2020. premašio je referentnu vrijednost od 3 % BDP-a utvrđenu Ugovorom u 25 država članica: **Belgiji, Bugarskoj, Češkoj, Njemačkoj, Estoniji, Irskoj, Grčkoj, Španjolskoj, Francuskoj, Hrvatskoj, Italiji, Cipru, Latviji, Litvi, Luksemburgu, Mađarskoj, Malti, Nizozemskoj, Austriji, Poljskoj, Portugalu, Sloveniji, Slovačkoj, Finskoj i Švedskoj.**¹⁰ Nadalje, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2021.¹¹ (dalje u tekstu „Komisijina prognoza”) navodi se

⁴ Čeka se konačno donošenje u Vijeću, nakon potvrde Europskog vijeća. Tekst koji je 16. prosinca 2020. dogovorila Euroskupina dostupan je na: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14356-2020-INIT/hr/pdf>

⁵ Komunikacija Komisije o godišnjoj strategiji održivog rasta 2021., Bruxelles, 17.9.2020., COM(2020) 575 final.

⁶ SL L 57, 18.2.2021., str. 17.

⁷ Komunikacija Komisije Vijeću „Godinu dana od izbijanja pandemije bolesti COVID-19: odgovor fiskalne politike”, Bruxelles, 3.3.2021., COM(2021) 105 final.

⁸ Komunikacija Komisije o koordinaciji ekonomske politike 2021.: prevladavanje pandemije bolesti COVID-19, potpora oporavku i modernizacija gospodarstva, Bruxelles, 2.6.2021., COM(2021) 500 final.

⁹ Eurostat, *Euro Indicators* (Pokazatelji u europodručju) 48/2021 od 22. travnja 2021.

¹⁰ U Rumunjskoj je deficit opće države i 2020. premašio 3 % BDP-a te se primjenjuje postupak u slučaju prekomjernog deficita. Stoga ona nije obuhvaćena ovim izvješćem. Komisija je 26. svibnja 2021. preporučila Vijeću da na temelju članka 126. stavka 7. Ugovora donese preporuku za Rumunjsku s ciljem okončanja stanja prekomjernog deficita.

¹¹ Izvor podataka navedenih u ovom izvješću jest Komisijina proljetna prognoza 2021., osim ako nije navedeno drukčije.

da će 2021. državni deficiti u svim tim državama članicama, osim u **Luksemburgu**, ostati iznad referentne vrijednosti. Uočeni deficit za 2020. dokaz je *prima facie* o prekomjernom deficitu u tim državama članicama kako je definirano člankom 126. Ugovora. Komisija prema potrebi uzima u obzir sve relevantne čimbenike.

Prema podacima koje je potvrdio Eurostat deficit opće države u **Danskoj** 2020. bio je manji od 3 % BDP-a, a na temelju Komisijine prognoze predviđa se da će ostati ispod te referentne vrijednosti. Međutim, **Danska** u skladu sa svojim Programom konvergencije za 2021. planira deficit opće države od 3,3 % BDP-a 2021., što isto tako premašuje referentnu vrijednost deficita iz Ugovora. Planirani deficit za 2021. dokaz je *prima facie* o prekomjernom deficitu u Danskoj, kako je definirano člankom 126. Ugovora. Komisija prema potrebi uzima u obzir sve relevantne čimbenike.

U **Belgiji, Njemačkoj, Grčkoj, Španjolskoj, Francuskoj, Hrvatskoj, Italiji, Cipru, Mađarskoj, Austriji, Portugalu, Sloveniji, Slovačkoj i Finskoj** bruto dug opće države na kraju 2020. premašio je referentnu vrijednost od 60 % BDP-a. Nadalje, podaci za 2020. upućuju na to da **Belgija, Grčka, Hrvatska, Italija, Cipar, Mađarska, Austrija, Portugal i Slovenija** nisu poštovali referentno mjerilo za smanjenje duga ili, u slučaju **Španjolske i Francuske**, prijelazno pravilo o dugu¹². **Njemačka, Slovačka i Finska** 2020. su prekršile referentnu vrijednost iz Ugovora od 60 % BDP-a, nakon što su 2019. zabilježile udio duga manji od 60 % BDP-a. Uočeni dug opće države 2020. dokaz je *prima facie* o prekomjernom deficitu u tih 14 država članica kako je definirano člankom 126. Ugovora. Komisija uzima u obzir sve relevantne čimbenike.

U tom je kontekstu Komisija pripremila ovo izvješće u skladu s člankom 126. stavkom 3. Ugovora, u kojem se analizira ispunjavaju li države članice kriterije deficita i duga iz Ugovora. U njemu su uzeti u obzir svi relevantni čimbenici, uključujući primjereno razmatranje ozbiljnog pada gospodarske aktivnosti koji je posljedica pandemije bolesti COVID-19 i preporuke Vijeća od 20. srpnja 2020.

¹² Primjenjuje se tijekom prijelaznog razdoblja od tri godine od smanjenja prekomjernog deficita na postupke u slučaju prekomjernog deficita koji su bili u tijeku u studenome 2011.

Tablica 1.: Položaj država članica u odnosu na referentne vrijednosti deficita i duga iz Ugovora

	Stvarni deficit 2020. ne premašuje 3 % BDP-a	Predviđeni i planirani deficit 2021. ne premašuju 3 % BDP-a	Udio duga 2020. ne premašuje 60 % BDP-a
Belgija	x	x	x
Bugarska	x	x	✓
Češka	x	x	✓
Danska	✓	x	✓
Njemačka	x	x	x
Estonija	x	x	✓
Irska	x	x	✓
Grčka	x	x	x
Španjolska	x	x	x
Francuska	x	x	x
Hrvatska	x	x	x
Italija	x	x	x
Cipar	x	x	x
Latvija	x	x	✓
Litva	x	x	✓
Luksemburg	x	✓	✓
Mađarska	x	x	x
Malta	x	x	✓
Nizozemska	x	x	✓
Austrija	x	x	x
Poljska	x	x	✓
Portugal	x	x	x
Slovenija	x	x	x
Slovačka	x	x	x
Finska	x	x	x
Švedska	x	x	✓

Izvor: Komisijina proljetna prognoza 2021. i programi stabilnosti i konvergencije za 2021.

2. KRITERIJ DEFICITA

U svim državama članicama deficit je 2020. iznimno premašio referentnu vrijednost iz Ugovora, što je posljedica snažnog gospodarskog pada u cijelom EU-u. Realni BDP smanjio se 2020. u svim državama članicama EU-a, osim u Irskoj. U cijelom EU-u gospodarska aktivnost smanjila se za 6,1 % (6,6 % u europodručju). Povećanje deficita potaknuto je proračunskim troškom mjera koje su te države članice poduzele radi suzbijanja pandemije bolesti COVID-19 i djelovanjem automatskih stabilizatora. Na temelju najnovijih podataka koje je potvrdio Eurostat, procjenjuje se da će 2020. fiskalna potpora u EU-u u cjelini, uključujući diskrecijske fiskalne mjere i automatske stabilizatore, mjerena promjenom primarnog salda, iznositi 6,6 % BDP-a (6,8 % u europodručju).

Na temelju podataka koje je potvrdio Eurostat, u 23 države članice (tablica 2.), tj. u **Belgiji, Češkoj, Njemačkoj, Estoniji, Irskoj, Grčkoj, Španjolskoj, Francuskoj, Hrvatskoj, Italiji, Cipru, Latviji, Litvi, Luksemburgu, Mađarskoj, Malti, Nizozemskoj, Austriji, Poljskoj,**

Portugal, Sloveniji, Slovačkoj i Finskoj, deficit opće države 2020. bio je *iznad*, ali *ne blizu* referentne vrijednosti od 3 % BDP-a iz Ugovora. Istodobno je deficit opće države u **Bugarskoj i Švedskoj** bio *iznad*, ali *blizu* 3 % BDP-a.

Prema Komisijinoj prognozi očekuje se da će u **Danskoj** deficit opće države 2021. iznositi 2,1 % BDP-a. Međutim, **Danska** prema svojem Programu konvergencije za 2021. planira u 2021. deficit opće države od 3,3 % BDP-a, što je *iznad*, ali *blizu* 3 % BDP-a¹³.

Na temelju Komisijine prognoze očekuje se da će deficit koji premašuje referentnu vrijednost iz Ugovora biti *privremen* u slučaju **Bugarske, Danske, Njemačke, Irske, Cipra, Latvije, Luksemburga, Nizozemske, Austrije, Poljske, Finske i Švedske**, a da će 2022. deficit opće države pasti ispod 3 % BDP-a (u slučaju **Luksemburga** već 2021.). Te su projekcije izrađene u kontekstu iznimne neizvjesnosti.

Ukratko, analiza upućuje na to da **Bugarska, Danska i Švedska** ispunjavaju kriterij deficita kako je definiran u Ugovoru i Uredbi (EZ) br. 1467/97, dok ga 23 države članice ne ispunjavaju prije uzimanja u obzir relevantnih čimbenika gdje je to primjereno: **Belgija, Češka, Njemačka, Estonija, Irska, Grčka, Španjolska, Francuska, Hrvatska, Italija, Cipar, Latvija, Litva, Luksemburg, Mađarska, Malta, Nizozemska, Austrija, Poljska, Portugal, Slovenija, Slovačka i Finska**.

¹³ Razlika između deficita opće države koji je planiran u programu stabilnosti Danske (–3,3 % BDP-a) i onoga koji se očekuje prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2021. (–2,1 % BDP-a) uglavnom proizlazi iz činjenice da Komisija očekuje bolje makroekonomske izglede, potaknute jačom domaćom potražnjom, što pridonosi većim poreznim prihodima i optimističnijim pretpostavkama o porezu na prinos od mirovinske štednje (tj. bliže prinosu zabilježenom 2019. i 2020.).

Tablica 2.: Saldo opće države
Postotak BDP-a

	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Belgija	-0,7	-0,8	-1,9	-9,4	-7,6	-4,9
Bugarska	1,2	2,0	2,1	-3,4	-3,2	-1,9
Češka	1,5	0,9	0,3	-6,2	-8,5	-5,4
Danska	1,8	0,7	3,8	-1,1	-2,1	-1,4
Njemačka	1,4	1,8	1,5	-4,2	-7,5	-2,5
Estonija	-0,7	-0,6	0,1	-4,9	-5,6	-3,3
Irska	-0,3	0,1	0,5	-5,0	-5,0	-2,9
Grčka	0,6	0,9	1,1	-9,7	-10,0	-3,2
Španjolska	-3,0	-2,5	-2,9	-11,0	-7,6	-5,2
Francuska	-3,0	-2,3	-3,1	-9,2	-8,5	-4,7
Hrvatska	0,8	0,2	0,3	-7,4	-4,6	-3,2
Italija	-2,4	-2,2	-1,6	-9,5	-11,7	-5,8
Cipar	1,9	-3,5	1,5	-5,7	-5,1	-2,0
Latvija	-0,8	-0,8	-0,6	-4,5	-7,3	-2,0
Litva	0,5	0,6	0,5	-7,4	-8,2	-6,0
Luksemburg	1,3	3,0	2,4	-4,1	-0,3	-0,1
Mađarska	-2,4	-2,1	-2,1	-8,1	-6,8	-4,5
Malta	3,2	1,9	0,4	-10,1	-11,8	-5,5
Nizozemska	1,3	1,4	1,8	-4,3	-5,0	-1,8
Austrija	-0,8	0,2	0,6	-8,9	-7,6	-3,0
Poljska	-1,5	-0,2	-0,7	-7,0	-4,3	-2,3
Portugal	-3,0	-0,3	0,1	-5,7	-4,7	-3,4
Slovenija	-0,1	0,7	0,4	-8,4	-8,5	-4,7
Slovačka	-1,0	-1,0	-1,3	-6,2	-6,5	-4,1
Finska	-0,7	-0,9	-0,9	-5,4	-4,6	-2,1
Švedska	1,4	0,8	0,6	-3,1	-3,3	-0,5

Izvor: Komisijina proljetna prognoza 2021.

3. KRITERIJ DUGA

Udio bruto duga opće države 2020. povećao se u svim državama članicama te je u 14 država članica premašio referentnu vrijednost od 60 % BDP-a utvrđenu Ugovorom: **Belgija, Njemačka, Grčka, Španjolska, Francuska, Hrvatska, Italija, Cipar, Mađarska, Austrija, Portugal, Slovenija, Slovačka i Finska** (tablica 3.). To je povećanje proizišlo iz znatnog smanjenja nominalnog BDP-a i velikog iznosa duga izdanog za financiranje iznimno velikih deficita. Bruto dug opće države u **Belgiji, Grčkoj, Španjolskoj, Francuskoj, Hrvatskoj, Italiji, Cipru, Mađarskoj, Austriji, Portugalu i Sloveniji** već je 2019. bio veći od 60 % BDP-a.

Podaci pokazuju da se 2020. u **Belgiji, Grčkoj, Hrvatskoj, Italiji, Cipru, Mađarskoj, Austriji, Portugalu i Sloveniji** nije poštovalo referentno mjerilo za smanjenje duga (tablica 4.). Referentno mjerilo za smanjenje duga izračunava se tijekom trogodišnjeg razdoblja koje može biti usmjereno na budućnost (t-1 do t+1), retroaktivno (t-3 do t-1) i prilagođeno ciklusu. Ako je u bilo kojoj godini udio duga manji od 60 % BDP-a, mjerilo se ne može smisljeno izračunati. To se odnosi na države članice koje su bile ispod referentne

vrijednosti od 60 % BDP-a i zatim su premašile tu referentnu vrijednost, posebno na **Njemačku, Slovačku i Finsku**. S obzirom na to da se predviđa da će udio duga u BDP-u **Slovačke** 2021. pasti ispod praga referentne vrijednosti iz Ugovora, smatra se da Slovačka ispunjava kriterij duga. Predviđa se da će u **Njemačkoj** i Finskoj udio duga ostati iznad 60 % BDP-a tijekom razdoblja obuhvaćenog prognozom te se stoga ne smatra da ispunjavaju kriterij duga. Osim toga, **Španjolska i Francuska**, na koje se primjenjuje prijelazno pravilo o dugu, nisu ostvarile dovoljan napredak prema ostvarenju referentnog mjerila za smanjenje duga u 2020. jer je promjena njihova strukturnog salda bila ispod njihove potrebne minimalne linearne strukturne prilagodbe (tablica 5.).

Analiza stoga upućuje na to da, od država članica s dugom opće države koji na kraju 2020. premašuje 60 % BDP-a, **Slovačka** ispunjava kriterij duga, dok ga, prije nego što se uzmu u obzir relevantni čimbenici, ne ispunjavaju **Belgija, Njemačka, Grčka, Španjolska, Francuska, Hrvatska, Italija, Cipar, Mađarska, Austrija, Portugal, Slovenija i Finska**.

**Tablica 3.: Dug opće države
Postotak BDP-a**

	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Belgija	102,0	99,8	98,1	114,1	115,3	115,5
Bugarska	25,3	22,3	20,2	25,0	24,5	24,0
Češka	34,2	32,1	30,3	38,1	44,3	47,1
Danska	35,9	34,0	33,3	42,2	40,2	38,8
Njemačka	65,1	61,8	59,7	69,8	73,1	72,2
Estonija	9,1	8,2	8,4	18,2	21,3	24,0
Irska	67,0	63,0	57,4	59,5	61,4	59,7
Grčka	179,2	186,2	180,5	205,6	208,8	201,5
Španjolska	98,6	97,4	95,5	120,0	119,6	116,9
Francuska	98,3	98,0	97,6	115,7	117,4	116,4
Hrvatska	77,6	74,3	72,8	88,7	85,6	82,9
Italija	134,1	134,4	134,6	155,8	159,8	156,6
Cipar	93,5	99,2	94,0	118,2	112,2	106,6
Latvija	39,0	37,1	37,0	43,5	47,3	46,4
Litva	39,1	33,7	35,9	47,3	51,9	54,1
Luksemburg	22,3	21,0	22,0	24,9	27,0	26,8
Mađarska	72,2	69,1	65,5	80,4	78,6	77,1
Malta	48,5	44,8	42,0	54,3	64,7	65,5
Nizozemska	56,9	52,4	48,7	54,5	58,0	56,8
Austrija	78,5	74,0	70,5	83,9	87,2	85,0
Poljska	50,6	48,8	45,6	57,5	57,1	55,1
Portugal	126,1	121,5	116,8	133,6	127,2	122,3
Slovenija	74,1	70,3	65,6	80,8	79,0	76,7
Slovačka	51,5	49,6	48,2	60,6	59,5	59,0
Finska	61,2	59,7	59,5	69,2	71,0	70,1
Švedska	40,7	38,9	35,0	39,9	40,8	39,4

Izvor: Komisijina proljetna prognoza 2021.

Tablica 4.: Razlika u odnosu na referentno mjerilo za smanjenje duga¹

	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Belgija	0,0	0,0	0,0	8,0	6,2	2,9
Njemačka	-6,0	-6,1	Dug < 60 %	n. p. ²	2,0	1,5
Grčka	Prijelazno pravilo o dugu:			16,1	7,4	5,6
Hrvatska	-3,4	-4,5	-3,0	2,5	0,2	-3,7
Italija	6,3	6,9	7,3	12,2	9,6	4,3
Cipar	Prijelazno pravilo o dugu:		-0,8	2,8	-1,6	-2,1
Mađarska	-5,3	-3,7	-5,3	3,6	-0,1	-2,5
Austrija	-6,0	-5,8	-6,0	5,4	2,6	-0,2
Portugal	Prijelazno pravilo o dugu:			2,6	-0,6	-6,1
Slovenija	Prijelazno pravilo o dugu:		-7,2	2,8	0,9	-2,6
Slovačka	Dug < 60 %			n. p. ²	Dug < 60 %	
Finska	-0,9	Dug < 60 %		n. p. ²	0,6	-0,1

Izvor: Komisijina proljetna prognoza 2021.

¹ Za države članice s dugom većim od 60 % BDP-a, referentno mjerilo za smanjenje duga izračunava se tijekom trogodišnjeg razdoblja koje može biti usmjereno na budućnost (t-1 do t+1), retroaktivno (t-3 do t-1) i prilagođeno ciklusu. U tablici je prikazana razlika između udjela duga u BDP-u i referentnog mjerila za dug. Ako je negativan, predviđeni udio duga u BDP-u u skladu je s referentnim mjerilom za smanjenje duga. U tom se slučaju razlika u odnosu na referentnu vrijednost smanjila tijekom trogodišnjeg razdoblja (usmjereno na budućnost ili retroaktivno) najmanje za prosječnu stopu od 1/20.

² Referentno mjerilo za smanjenje duga nije relevantno u slučajevima u kojima je dug države članice 2019. bio ispod 60 % BDP-a, a 2020. iznad te referentne razine jer se ni retroaktivno referentno mjerilo ni referentno mjerilo usmjereno na budućnost ne mogu smisleno izračunati.

Tablica 5.: Usklađenost s prijelaznim pravilom o dugu

	Potrebna minimalna linearna strukturalna prilagodba (MLSA) ³					Promjena strukturalnog salda				Razlika u odnosu na referentno mjerilo za smanjenje duga ⁴	
	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2018.	2019.	2020.	2021.	2021.	2022.
Španjolska	PPD ¹	PPD ¹	0,1	0,7	1,8	PPD ¹	-0,9	-0,5	-0,7	n. r. ²	0,3
Francuska	PPD ¹	1,0	1,6	3,6	n. r. ²	-0,1	-0,3	-1,3	n. r. ²	7,3	3,4

Izvor: Komisijina proljetna prognoza 2021.

¹ Primjenjuje se postupak u slučaju prekomjernog deficita.

² Španjolska je 2018. ispravila prekomjerni deficit i stoga je još uvijek u prijelaznom razdoblju do 2021., tj. ne procjenjuje se na temelju referentnog mjerila za smanjenje duga nego u skladu s minimalnom linearnom strukturalnom prilagodbom. S druge strane, Francuska je 2017. ispravila prekomjerni deficit i stoga od 2021. podliježe referentnom mjerilu za smanjenje duga.

³ Primjenjivo tijekom prijelaznog razdoblja od tri godine nakon smanjenja prekomjernog deficita za postupke u slučaju prekomjernog deficita koji su bili u tijeku u studenome 2011. MLSP-om se definira preostala godišnja strukturalna prilagodba tijekom prijelaznog razdoblja, čime bi se osiguralo da države članice poštuju referentno mjerilo za smanjenje duga po isteku te tri godine. Ako je promjena strukturalnog salda iznad propisanog MLSP-a, država članica poštuje prijelazno pravilo o dugu.

⁴ Za države članice s dugom većim od 60 % BDP-a, referentno mjerilo za smanjenje duga izračunava se tijekom trogodišnjeg razdoblja koje može biti usmjereno na budućnost (t-1 do t+1), retroaktivno (t-3 do t-1) i prilagođeno ciklusu. U tablici je prikazana razlika između udjela duga u BDP-u i referentnog mjerila za dug. Ako je negativan, predviđeni udio duga u BDP-u u skladu je s referentnim mjerilom za smanjenje duga. U tom se slučaju razlika u odnosu na referentnu vrijednost smanjila tijekom trogodišnjeg razdoblja (usmjereno na budućnost ili retroaktivno) najmanje za prosječnu stopu od 1/20.

4. RELEVANTNI ČIMBENICI

U članku 126. stavku 3. Ugovora predviđa se da Komisija u svojem izvješću „vodi računa o tome je li državni deficit veći od državnih investicijskih izdataka i uzima u obzir sve ostale odgovarajuće čimbenike, uključujući srednjoročni gospodarski i proračunski položaj države članice”.

Ti se čimbenici dodatno pojašnjavaju u članku 2. stavku 3. Uredbe (EZ) br. 1467/97, u kojem je isto tako propisano da Komisija mora s dužnom pažnjom razmotriti „sve druge čimbenike, koji su po mišljenju dotične države članice relevantni, kako bi sveobuhvatno procijenila ispunjavanje kriterija deficita i duga, a koje je država članica predložila Vijeću i Komisiji.”. Konkretno, u članku 2. stavku 3. Uredbe (EZ) br. 1467/97 navodi se da se i srednjoročno stanje duga može smatrati relevantnim čimbenikom.

Stoga se, uz utjecaj pandemije bolesti COVID-19 na proračun, uzimaju u obzir i relevantni čimbenici specifični za pojedinu zemlju. Među njima su srednjoročno gospodarsko stanje, srednjoročno stanje proračuna (uključujući javna ulaganja), srednjoročno stanje duga i svi drugi relevantni čimbenici koje su predložile države članice.

Kako je utvrđeno u članku 2. stavku 4. Uredbe (EZ) br. 1467/97, kad je riječ o ispunjenju kriterija deficita, ako udio državnog duga u BDP-u ne prelazi referentnu vrijednost od 60 % ili je prelazi, ali je ispunjen dvostruki uvjet, tj. da deficit ostane blizu referentne vrijednosti i da prekoračenje referentne vrijednosti bude privremeno, ti se relevantni čimbenici mogu uzeti u obzir u koracima koji vode prema odluci o postojanju prekomjernog deficita na temelju kriterija deficita.

U 12 od 26 država članica koje su uzete u obzir u ovom izvješću i koje su 2020. premašile, a u 2021. planiraju premašiti referentnu vrijednost deficita od 3 % BDP-a utvrđenu Ugovorom, udio duga na kraju 2020. nije premašio referentnu vrijednost od 60 %: u **Bugarskoj, Češkoj, Danskoj, Estoniji, Irskoj, Latviji, Litvi, Luksemburgu, Malti, Nizozemskoj, Poljskoj i Švedskoj**.

U preostalih 14 država članica koje premašuju referentnu vrijednost deficita od 3 % BDP-a iz Ugovora, tj. u **Belgiji, Njemačkoj, Grčkoj, Španjolskoj, Francuskoj, Hrvatskoj, Italiji, Cipru, Mađarskoj, Austriji, Portugalu, Sloveniji, Slovačkoj i Finskoj**, udio duga premašio je referentnu vrijednost od 60 % iz Ugovora, a dvostruki uvjet potreban za uzimanje u obzir relevantnih čimbenika nije ispunjen. U svim tim državama članicama deficit nije ostao *blizu* referentne vrijednosti, pri čemu je referentna vrijednost deficita od 3 % BDP-a premašena je u rasponu od 1,2 % do 8 % BDP-a. Osim u **Njemačkoj, Cipru, Austriji i Finskoj**, ne očekuje se niti da će prekoračenje referentne vrijednosti biti *privremeno*. Stoga se za tih 14 država članica relevantni čimbenici ne mogu uzeti u obzir u koracima koji vode prema odluci o postojanju prekomjernog deficita na temelju kriterija deficita.

Kad je riječ o očitom kršenju kriterija duga u tih 14 država članica, u članku 2. stavku 4. Uredbe (EZ) br. 1467/97 predviđeno je da se ti relevantni čimbenici uvijek uzimaju u obzir pri procjeni usklađenosti na temelju kriterija duga, neovisno o razmjerima povrede.

Nadalje, u članku 2. stavku 6. Uredbe (EZ) br. 1467/97 navedeno je da se, ako Vijeće odluči da u nekoj državi članici postoji prekomjerni deficit, relevantni čimbenici iz članka 126. stavka 3. Ugovora uzimaju u obzir u daljnjim koracima u okviru postupka u slučaju prekomjernog deficita.

Relevantni čimbenici predstavljeni su u ovom izvješću čak i ako se ne mogu uzeti u obzir u koracima koji vode prema odluci o postojanju prekomjernog deficita na temelju kriterija deficita.

4.1. UTJECAJ PANDEMIJE BOLESTI COVID-19 NA PRORAČUN

U trenutačnoj situaciji glavni čimbenik koji je potrebno uzeti u obzir za sve države članice obuhvaćene ovim izvješćem jest gospodarski i proračunski utjecaj pandemije bolesti COVID-19, koja je izazvala izniman stupanj nesigurnosti u pogledu makroekonomskih i proračunskih izgleda. Pandemija i s njom povezan ozbiljan gospodarski pad doveli su do aktivacije opće klauzule o odstupanju iz Pakta o stabilnosti i rastu i do preporuka Vijeća od 20. srpnja 2020. prema kojima sve države članice trebaju poduzeti sve potrebne mjere za učinkovito suočavanje s pandemijom bolesti COVID-19, održavanje gospodarstva i potporu oporavku koji će uslijediti.

Konkretno, izbijanje pandemije bolesti COVID-19 uzrokovalo je dosad nezabilježenu svjetsku krizu javnog zdravlja, što je dovelo do naglog pada gospodarske aktivnosti, koji je samo djelomično ublažen učinkom automatskih stabilizatora. Države članice suočile su se s nužnošću rješavanja hitne situacije u području javnog zdravlja, pružanja potpore kućanstvima i tvrtkama te pružanja šire potpore svojim gospodarstvima. Države članice donijele su i brojne mjere potpore za likvidnost i državna jamstva. Te mjere potpore za likvidnost, posebno javna jamstva kojima se podupiru kreditni tokovi, nemaju izravan učinak na proračun ako i dok se ne aktiviraju.

Odlučnim odgovorom politikama na nacionalnoj razini i razini EU-a ublažen je učinak krize na gospodarsko i društveno tkivo Europe. Države članice zbog krize su poduzele diskrecijske fiskalne mjere, procijenjene na gotovo 4 % BDP-a u 2020., uz već znatne automatske stabilizatore procijenjene na gotovo 3 % BDP-a. Na temelju najnovijih podataka procjenjuje se da će fiskalna potpora u Uniji (mjerena godišnjom promjenom primarnog salda) 2020. iznositi 6,6 % BDP-a (i 6,8 % BDP-a u europodručju). Procjenjuje se da se mjerama fiskalne potpore i likvidnosti koje su provele države članice 2020. ublažilo smanjenje gospodarske aktivnosti.¹⁴

Naglo povećanje državnog deficita i javnog duga opisano u odjeljcima 2. i 3. odraz je potrebe za potporom gospodarstvu u iznimno teškim okolnostima, u skladu s Preporukom Vijeća od 20. srpnja 2020. To je uzeto u obzir u procjeni Komisije.

4.2. RELEVANTNI ČIMBENICI SPECIFIČNI ZA POJEDINE ZEMLJE

U ovom se odjeljku ocjenjuju relevantni čimbenici za pojedine zemlje, koji uključuju srednjoročne makroekonomske izgleda, srednjoročno stanje proračuna (uključujući javna ulaganja, tablica 6.), srednjoročno stanje duga i sve druge relevantne čimbenike koje su predložile države članice u skladu s člankom 2. stavkom 3. Uredbe (EZ) br. 1467/97.

Iako odjeljci koji se odnose na pojedine zemlje sadržavaju ključne informacije o srednjoročnom makroekonomskom stanju, primjerice o doprinosima rastu (privatna potrošnja, javna potrošnja, ulaganja i neto izvoz) 2021., više pojedinosti o makroekonomskim

¹⁴ Ažurirane Komisijine procjene upućuju na 4,5 postotnih bodova na temelju simulacijske analize predstavljene u dokumentu autora P. Pfeiffer, W. Roeger i J. in 't Veld (2020.) pod nazivom *The COVID-19 pandemic in the EU: Macroeconomic transmission and economic policy response* (Pandemija bolesti COVID-19 u EU-u: makroekonomski prijenos i odgovor ekonomske politike), *European Economy, Discussion Paper 127* (Europsko gospodarstvo, dokument za raspravu 127.), srpanj 2020.

kretanjima nalazi se u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2021. Dodatne informacije o proračunskim mjerama i analizi održivosti duga o kojoj se raspravlja za svaku državu članicu obuhvaćenu ovim izvješćem uključene su u preporuke Komisije za preporuke Vijeća o programima stabilnosti ili konvergencije za 2021. i prateći statistički prilog. Analiza održivosti duga ažurirana¹⁵ je u odnosu na Izvješće o održivosti duga za 2020.¹⁶ (objavljeno u veljači 2021.) kako bi se uzele u obzir Komisijina prognoza i najnovije procjene troškova starenja stanovništva iz Izvješća o starenju stanovništva za 2021.¹⁷

Očekuje se da će 2021. deficit opće države za EU i europodručje u cjelini dodatno porasti na 7,5 % BDP-a, odnosno na 8 % BDP-a (porast za oko 0,5, odnosno 0,75 postotnih bodova BDP-a). Povećanje deficita uglavnom je posljedica donošenja novih ili produljenih hitnih mjera za potporu gospodarskoj aktivnosti u trenutku novih nužnih ograničenja u prvoj polovini godine.

Na temelju Komisijine prognoze očekuje se da će se 2021. udio deficita opće države smanjiti (u nekim slučajevima tek neznatno) u polovini od 26 država članica obuhvaćenih ovim izvješćem, tj. u **Belgiji, Bugarskoj, Irskoj, Španjolskoj, Francuskoj, Hrvatskoj, Cipru, Luksemburgu, Mađarskoj, Austriji, Poljskoj, Portugalu i Finskoj** zbog oporavka gospodarske aktivnosti i postupnog ukidanja privremenih hitnih mjera. Međutim, predviđa se da će samo **Danska i Luksemburg** imati deficit manji od 3 % BDP-a.

Predviđa se da će 2022. prosječni proračunski deficiti u EU-u i europodručju pasti na oko 3,75 % BDP-a. Predviđa se da će gospodarski oporavak i uklanjanje velikog dijela mjera diskrecijske potpore koje su aktivirane radi suzbijanja učinaka krize u 2022. potaknuti smanjenje proračunskog deficita.

Iako se u **Bugarskoj, Danskoj, Španjolskoj, Hrvatskoj, Cipru, Mađarskoj, Poljskoj, Portugalu, Sloveniji i Slovačkoj** 2021. očekuje smanjenje udjela duga, predviđa se daljnji rast ukupnog udjela duga u BDP-u, uz novi vrhunac od oko 95 % u EU-u, odnosno 103 % u europodručju, prije nego što se 2022. neznatno smanji. Očekuje se da će većina država članica 2021. i dalje bilježiti udio duga veći od 60 % BDP-a.

Nakon stupanja na snagu Mehanizma za oporavak i otpornost 19. veljače 2021. države članice dostavile su ili se pripremaju Komisiji dostaviti svoje planove za oporavak i otpornost. Stoga Komisija u svojim proračunskim i makroekonomskim projekcijama uključuje utjecaj tih planova u svoju prognozu. Međutim, u trenutku krajnjeg roka za prognozu (30. travnja 2021.) u nizu država članica još se raspravljalo o pojedinostima nekih planova. Za pripremu Komisijinih prognoza upotrijebljene su sljedeće radne pretpostavke:

- Vremenski profil rashoda: u prognozi se automatski pretpostavlja linearna apsorpcija svih dodijeljenih bespovratnih sredstava tijekom životnog vijeka mehanizma od druge polovine 2021. do 2026. To dovodi do apsorpcije 1/11 svih dodijeljenih bespovratnih sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost 2021. i 2/11 2022.

¹⁵ U analizi održivosti duga nije uzet u obzir dugoročniji učinak koji će reforme i ulaganja financirani iz Mehanizma za oporavak i otpornost imati na rast, što može ublažiti rizike za održivost.

¹⁶ *Debt sustainability Monitor 2020* (Izvješće o održivosti duga za 2020., veljača 2021.), *European Economy, Institutional Papers* (Europsko gospodarstvo, institucionalni dokumenti) 143.

¹⁷ *The 2021 Ageing Report: Economic and budgetary projections for the EU Member States (2019–2070)* (Izvješće o starenju stanovništva za 2021.: gospodarske i proračunske projekcije za države članice EU-a (2019.–2070.), svibanj 2021.), *European Economy, Institutional Papers* 148.

- Sastav rashoda: u prognozi se automatski pretpostavlja da su rashodi koji će se financirati iz mehanizma podijeljeni na bruto investicije u fiksni kapital (tj. javna ulaganja) i prijenose kapitala (čime bi se uglavnom poduprla privatna ulaganja).
- Prethodnim pretpostavkama obuhvaćena je samo apsorpcija bespovratnih sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost.

Za države članice u kojima su na krajnji datum prognoze bile dostupne dovoljno detaljne i vjerodostojne informacije o planovima (odnosno, nacrtima planova) za oporavak i otpornost, prognoza odstupa od standardnih pretpostavki.¹⁸

**Tablica 6.: Javna ulaganja
Postotak BDP-a**

	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Belgija	2,4	2,6	2,7	2,8	3,0	2,9
Bugarska	2,3	3,1	3,4	4,5	4,2	4,2
Češka	3,3	4,1	4,4	4,9	5,2	5,3
Danska	3,4	3,4	3,2	3,6	3,7	3,7
Njemačka	2,2	2,4	2,5	2,7	2,8	2,8
Estonija	5,7	5,3	5,0	5,7	6,3	6,2
Irska	1,8	2,1	2,4	2,7	2,9	3,0
Grčka	4,5	3,2	2,5	3,0	4,9	5,8
Španjolska	2,0	2,2	2,1	2,5	2,5	2,4
Francuska	3,3	3,4	3,7	3,8	3,9	3,9
Hrvatska	2,8	3,5	4,3	5,6	6,3	7,4
Italija	2,2	2,1	2,3	2,7	2,9	3,2
Cipar	2,7	4,9	2,6	2,9	3,5	3,5
Latvija	4,6	5,6	5,0	5,7	6,2	6,1
Litva	3,2	3,2	3,1	4,1	3,9	3,9
Luksemburg	4,1	3,9	4,0	5,0	4,3	4,2
Mađarska	4,5	5,8	6,2	6,4	6,4	6,6
Malta	2,4	3,3	3,9	4,5	5,6	5,3
Nizozemska	3,4	3,4	3,4	3,4	3,9	3,7
Austrija	3,1	3,1	3,1	3,4	3,6	3,5
Poljska	3,8	4,7	4,3	4,4	4,7	4,9
Portugal	1,8	1,8	1,9	2,2	2,5	3,2
Slovenija	3,1	3,7	3,8	4,2	5,8	5,8
Slovačka	3,4	3,7	3,6	3,5	3,8	3,7
Finska	4,1	4,3	4,4	4,6	4,6	4,3
Švedska	4,6	4,9	4,9	5,1	5,0	5,0

Izvor: Komisijina proljetna prognoza 2021.

¹⁸

Više informacija u proljetnoj gospodarskoj prognozi 2021.:
https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/economy-finance/ip149_en.pdf

4.2.1. BELGIJA

Srednjoročno makroekonomsko stanje: nakon pada od 6,3 % u 2020. očekuje se da će gospodarstvo rasti za 4,5 % u 2021. i za 3,7 % u 2022. Rast u 2021. uglavnom je potaknut privatnom potrošnjom i ulaganjima. Predviđa se da će se 2022. gospodarska aktivnost vratiti na godišnju razinu iz 2019.

Srednjoročno stanje proračuna uključujući ulaganja: očekuje se da će deficit opće države pasti s 9,4 % BDP-a u 2020. na 7,6 % BDP-a u 2021., a zatim na 4,9 % BDP-a u 2022. Procjenjuje se da će se državna ulaganja povećati s 2,8 % BDP-a u 2020. na 3 % u 2021. Fiskalna potpora koju financira država u 2020. i 2021., mjerena promjenom primarnog salda u usporedbi s razinom prije krize (2019.), procjenjuje se na 7,5 %, odnosno 6 % BDP-a, uključujući diskrecijske proračunske mjere i primjenu automatskih stabilizatora. Mjere poduzete 2020. i 2021. u skladu su s Preporukom Vijeća od 20. srpnja 2020. Diskrecijske proračunske mjere koje je vlada donijela 2020. i 2021. uglavnom su privremene ili popraćene kompenzacijskim mjerama.

Srednjoročno stanje duga: krajem 2018. dug opće države iznosio je 99,8 % BDP-a, a krajem 2019. 98,1 % BDP-a, te je krajem 2020. narastao na 114,1 % BDP-a. Predviđa se njegovo povećanje sa 115,3 % BDP-a krajem 2021. na 115,5 % BDP-a krajem 2022. Analiza održivosti duga potvrđuje visoke rizike u srednjoročnom razdoblju. Prema osnovnoj desetogodišnjoj projekciji udio duga opće države trebao bi se stabilizirati i smanjivati u drugoj polovini razdoblja, iako bi ostao na visokoj razini. Trend duga osjetljiv je na makroekonomske šokove. Uzme li se u obzir velik raspon mogućih privremenih šokova za makroekonomske varijable (u stohastičkim projekcijama), vjerojatno je da bi udio duga 2025. mogao biti veći nego 2020. Kad je riječ o drugim čimbenicima relevantnima za ukupnu procjenu održivosti duga, produljenje dospeljeća duga posljednjih godina, relativno stabilni izvori financiranja (s raznolikom i velikom bazom ulagatelja) i povijesno niski troškovi zaduživanja uz intervencije Eurosustava pridonose ublažavanju rizika. Osim toga, očekuje se da će provedba reformi i ulaganja u okviru instrumenta Next Generation EU, posebno Mehanizma za oporavak i otpornost, u narednim godinama imati znatan pozitivan i dugotrajan učinak na rast BDP-a, koji bi, *ceteris paribus*, trebao doprinijeti jačanju održivosti duga. Nadalje, predviđa se da će se bruto potrebe za financiranjem smanjiti. Čimbenici povećanja rizika povezani su s rizicima od nepredviđenih obveza iz privatnog sektora, među ostalim s mogućom aktivacijom državnih jamstava odobrenih poduzećima i samozaposlenima tijekom krize uzrokovane bolešću COVID-19, iako je taj rizik trenutačno i dalje ograničen zbog relativno niske stope iskorištenosti.

Ostali čimbenici koje je dostavila država članica: Belgija je 30. travnja 2021. iznijela dodatne relevantne čimbenike, naime da je od 21. prosinca 2018. do 1. listopada 2020. na federalnoj razini imala nekoliko tehničkih vlada te da je buduća vlada obvezna provesti važne strukturne reforme radi poboljšanja sastava javnih rashoda i održivosti javnih financija. Planovi reformi navedeni u dopisu odnose se na mirovinske i porezne sustave, provedbu revizija rashoda i povećanje razine javnih ulaganja.

4.2.2. BUGARSKA

Srednjoročno makroekonomsko stanje: nakon pada od 4,2 % u 2020. očekuje se da će gospodarstvo rasti za 3,5 % u 2021. i za 4,7 % u 2022. Rast u 2021. uglavnom je potaknut ulaganjima i privatnom potrošnjom. Predviđa se da će se 2022. gospodarska aktivnost vratiti na godišnju razinu iz 2019.

Srednjoročno stanje proračuna uključujući ulaganja: očekuje se da će deficit opće države pasti s 3,4 % BDP-a u 2020. na 3,2 % BDP-a u 2021., a zatim na 1,9 % BDP-a u 2022. Procjenjuje se da će se državna ulaganja smanjiti s 4,5 % BDP-a u 2020. na 4,2 % u 2021., što je više od državnog deficita 2020. i 2021. Fiskalna potpora koju financira država u 2020. i 2021., mjerena promjenom primarnog salda u odnosu na razinu prije krize (2019.), procjenjuje se na 5,6 %, odnosno 5,1 % BDP-a, uključujući diskrecijske proračunske mjere i primjenu automatskih stabilizatora. Mjere poduzete 2020. i 2021. u skladu su s Preporukom Vijeća od 20. srpnja 2020. Diskrecijske proračunske mjere koje je vlada donijela 2020. i 2021. uglavnom su privremene ili popraćene kompenzacijskim mjerama.

Srednjoročno stanje duga: krajem 2018. dug opće države iznosio je 22,3 % BDP-a, a krajem 2019. 20,2 % BDP-a, te je krajem 2020. narastao na 25 % BDP-a. Predviđa se njegovo smanjenje s 24,5 % BDP-a krajem 2021. na 24 % BDP-a krajem 2022. Općenito, analiza održivosti duga upućuje na niske rizike u srednjoročnom razdoblju. Očekuje se da će provedba reformi i ulaganja u okviru instrumenta Next Generation EU, posebno Mehanizma za oporavak i otpornost, u narednim godinama imati znatan pozitivan i dugotrajan učinak na rast BDP-a, koji bi, *ceteris paribus*, trebao pridonijeti jačanju održivosti duga.

Ostali čimbenici koje je dostavila država članica: Ključni čimbenici koje je Bugarska dostavila 29. travnja 2021. već su uzeti u obzir u analizi prikazanoj u prethodnim odjeljcima.

4.2.3. ČEŠKA

Srednjoročno makroekonomsko stanje: nakon pada od 5,6 % u 2020. očekuje se da će gospodarstvo rasti za 3,4 % u 2021. i za 4,4 % u 2022. Rast u 2021. uglavnom je potaknut ulaganjima i neto izvozom. Predviđa se da će se 2022. gospodarska aktivnost vratiti na godišnju razinu iz 2019.

Srednjoročno stanje proračuna uključujući ulaganja: očekuje se da će deficit opće države porasti sa 6,2 % BDP-a u 2020. na 8,5 % BDP-a u 2021., a zatim pasti na 5,4 % BDP-a u 2022. Procjenjuje se da će se državna ulaganja povećati s 4,9 % BDP-a u 2020. na 5,2 % u 2021. Fiskalna potpora koju financira država u 2020. i 2021., mjerena promjenom primarnog salda u odnosu na razinu prije krize (2019.), procjenjuje se na 6,4 %, odnosno 8,7 % BDP-a, uključujući diskrecijske proračunske mjere i primjenu automatskih stabilizatora. Mjere poduzete 2020. i 2021. u skladu su s Preporukom Vijeća od 20. srpnja 2020. Čini se da neke diskrecijske mjere koje je vlada donijela 2020. i 2021. nisu privremene niti popraćene kompenzacijskim mjerama. Preliminarno se procjenjuje da će 2023., nakon razdoblja obuhvaćenog Komisijinom prognozom, preostali učinak tih trajnih mjera iznositi približno 2 % BDP-a.

Srednjoročno stanje duga: krajem 2018. dug opće države iznosio je 32,1 % BDP-a, a krajem 2019. 30,3 % BDP-a, te je krajem 2020. narastao na 38,1 % BDP-a. Predviđa se njegovo povećanje s 44,3 % BDP-a krajem 2021. na 47,1 % BDP-a krajem 2022. Općenito, analiza održivosti duga upućuje na srednje rizike u srednjoročnom razdoblju. Očekuje se da će provedba reformi i ulaganja u okviru instrumenta Next Generation EU, posebno Mehanizma za oporavak i otpornost, u narednim godinama imati znatan pozitivan i dugotrajan učinak na rast BDP-a, koji bi, *ceteris paribus*, trebao pridonijeti jačanju održivosti duga.

Ostali čimbenici koje je dostavila država članica: Češka je 30. travnja 2021. dostavila dodatne relevantne čimbenike. Nadležna tijela smatraju stanje čeških javnih financija prije

pandemije, uključujući fiskalne rezerve i nizak javni dug, relevantnim olakotnim čimbenicima. U skladu s izmjenama Zakona o pravilima proračunske odgovornosti, konsolidacija javnih financija započet će 2022. uz minimalni fiskalni napor od 0,5 postotnih bodova godišnje.

4.2.4. DANSKA

Srednjoročno makroekonomsko stanje: nakon pada od 2,7 % u 2020. očekuje se da će gospodarstvo rasti za 2,9 % u 2021. i za 3,5 % u 2022. Rast u 2021. uglavnom je potaknut privatnom potrošnjom i ulaganjima. Predviđa se da će se 2021. gospodarska aktivnost vratiti na godišnju razinu iz 2019.

Srednjoročno stanje proračuna uključujući ulaganja: očekuje se da će deficit opće države porasti s 1,1 % BDP-a u 2020. na 2,1 % BDP-a u 2021., a zatim pasti na 1,4 % BDP-a u 2022. Procjenjuje se da će državna ulaganja narasti s 3,6 % BDP-a u 2020. na 3,7 % u 2021., što je više od deficita opće države 2020. i 2021. Nacionalno financirana fiskalna potpora u 2020. i 2021., mjerena promjenom primarnog salda u usporedbi s razinom prije krize (2019.), procjenjuje se na 5,2 %, odnosno 5,8 % BDP-a, uključujući diskrecijske proračunske mjere i primjenu automatskih stabilizatora. Mjere poduzete 2020. i 2021. u skladu su s Preporukom Vijeća od 20. srpnja 2020. Diskrecijske proračunske mjere koje je vlada donijela 2020. i 2021. uglavnom su privremene ili popraćene kompenzacijskim mjerama.

Srednjoročno stanje duga: krajem 2018. dug opće države iznosio je 34 % BDP-a, a krajem 2019. 33,3 % BDP-a, te je krajem 2020. narastao na 42,2 % BDP-a. Predviđa se njegovo smanjenje s 40,2 % BDP-a krajem 2021. na 38,8 % BDP-a krajem 2022. Općenito, analiza održivosti duga upućuje na niske rizike u srednjoročnom razdoblju. Očekuje se da će provedba reformi i ulaganja u okviru instrumenta Next Generation EU, posebno Mehanizma za oporavak i otpornost, u narednim godinama imati znatan pozitivan i dugotrajan učinak na rast BDP-a, koji bi, *ceteris paribus*, trebao pridonijeti jačanju održivosti duga.

Ostali čimbenici koje je dostavila država članica: ključni čimbenici koje je Danska dostavila 12. svibnja 2021. već su uzeti u obzir u analizi prikazanoj u prethodnim odjeljcima.

4.2.5. NJEMAČKA

Srednjoročno makroekonomsko stanje: nakon pada od 4,9 % u 2020. očekuje se da će gospodarstvo rasti za 3,4 % u 2021. i za 4,1 % u 2022. Rast u 2021. uglavnom je potaknut neto izvozom i ulaganjima. Predviđa se da će se 2022. gospodarska aktivnost vratiti na godišnju razinu iz 2019.

Srednjoročno stanje proračuna uključujući ulaganja: očekuje se da će deficit opće države porasti s 4,2 % BDP-a u 2020. na 7,5 % BDP-a u 2021., a zatim pasti na 2,5 % BDP-a u 2022. Procjenjuje se da će se državna ulaganja povećati s 2,7 % BDP-a u 2020. na 2,8 % u 2021. Nacionalno financirana fiskalna potpora u 2020. i 2021., mjerena promjenom primarnog salda u usporedbi s razinom prije krize (2019.), procjenjuje se na 5,9 %, odnosno 9,2 % BDP-a, uključujući diskrecijske proračunske mjere i primjenu automatskih stabilizatora. Mjere poduzete 2020. i 2021. u skladu su s Preporukom Vijeća od 20. srpnja 2020. Čini se da neke diskrecijske mjere koje je vlada donijela 2020. i 2021. nisu privremene niti popraćene kompenzacijskim mjerama. Preliminarno se procjenjuje da će 2023., nakon razdoblja obuhvaćenog Komisijinom prognozom, preostali učinak tih trajnih mjera iznositi približno 1 % BDP-a.

Njemačka bilježi neravnoteže u smislu postupka u slučaju makroekonomske neravnoteže. Suficit tekućeg računa i dalje je visok, što odražava slabu razinu ulaganja u odnosu na štednju i ima prekogranični značaj. U vidu plana za oporavak i otpornost u budućnosti se pruža prilika za rješavanje problemâ neravnoteža, ulaganjâ i potreba za reformama.

Srednjoročno stanje duga: krajem 2018. dug opće države iznosio je 61,8 % BDP-a, a krajem 2019. 59,7 % BDP-a, te je krajem 2020. narastao na 69,8 % BDP-a. Predviđa se njegovo smanjenje sa 73,1 % BDP-a krajem 2021. na 72,2 % BDP-a krajem 2022. Općenito, analiza održivosti duga upućuje na niske rizike u srednjoročnom razdoblju. Očekuje se da će provedba reformi i ulaganja u okviru instrumenta Next Generation EU, posebno Mehanizma za oporavak i otpornost, u narednim godinama imati znatan pozitivan i dugotrajan učinak na rast BDP-a, koji bi, *ceteris paribus*, trebao pridonijeti jačanju održivosti duga.

Ostali čimbenici koje je dostavila država članica: Njemačka je 3. svibnja 2021. dostavila dodatne relevantne čimbenike, naime da se u planiranom proračunu pretpostavlja potpuno izvršenje svih mjera potpore.

4.2.6. ESTONIJA

Srednjoročno makroekonomsko stanje: nakon pada od 2,9 % u 2020. očekuje se da će gospodarstvo rasti za 2,8 % u 2021. i za 5 % u 2022. Rast u 2021. uglavnom je potaknut privatnom potrošnjom i neto izvozom. Predviđa se da će se 2022. gospodarska aktivnost vratiti na godišnju razinu iz 2019.

Srednjoročno stanje proračuna uključujući ulaganja: očekuje se da će deficit opće države porasti s 4,9 % BDP-a u 2020. na 5,6 % BDP-a u 2021., a zatim pasti na 3,3 % BDP-a u 2022. Procjenjuje se da će državna ulaganja narasti s 5,7 % BDP-a u 2020. na 6,3 % u 2021., što je više od deficita opće države 2020. i 2021. Nacionalno financirana fiskalna potpora u 2020. i 2021., mjerena promjenom primarnog salda u usporedbi s razinom prije krize (2019.), procjenjuje se na 5 %, odnosno 5,6 % BDP-a, uključujući diskrecijske proračunske mjere i primjenu automatskih stabilizatora. Mjere poduzete 2020. i 2021. u skladu su s Preporukom Vijeća od 20. srpnja 2020. Čini se da neke diskrecijske mjere koje je vlada donijela 2020. i 2021. nisu privremene niti popraćene kompenzacijskim mjerama. Preliminarno se procjenjuje da će 2023., nakon razdoblja obuhvaćenog Komisijinom prognozom, preostali učinak tih trajnih mjera iznositi približno 1 % BDP-a.

Srednjoročno stanje duga: krajem 2018. dug opće države iznosio je 8,2 % BDP-a, a krajem 2019. 8,4 % BDP-a, te je krajem 2020. narastao na 18,2 % BDP-a. Predviđa se njegovo povećanje s 21,3 % BDP-a krajem 2021. na 24 % BDP-a krajem 2022. Općenito, analiza održivosti duga upućuje na niske rizike u srednjoročnom razdoblju. Očekuje se da će provedba reformi i ulaganja u okviru instrumenta Next Generation EU, posebno Mehanizma za oporavak i otpornost, u narednim godinama imati znatan pozitivan i dugotrajan učinak na rast BDP-a, koji bi, *ceteris paribus*, trebao pridonijeti jačanju održivosti duga.

Ostali čimbenici koje je dostavila država članica: Ključni čimbenici koje je Estonija dostavila 29. travnja 2021. već su uzeti u obzir u analizi prikazanoj u prethodnim odjeljcima.

4.2.7. IRSKA

Srednjoročno makroekonomsko stanje: jedina je država članica EU-a u kojoj gospodarstvo u 2020. nije zabilježilo pad, a stopa rasta BDP-a samo se usporila na 3,4 %. Očekuje se

daljnji rast gospodarstva od 4,6 % u 2021. te 5 % u 2022. Rast u 2021. uglavnom je potaknut ulaganjima i privatnom potrošnjom. Međutim, godišnja „modificirana domaća potražnja”¹⁹, kriterij koji bolje odražava predmetno domaće gospodarstvo, upućuje na pad od 5,4 % u 2020. U skladu s tim kriterijem očekuje se da će gospodarstvo rasti za 4,3 % u 2021. i za 7 % u 2022., a predviđa se da će se gospodarska aktivnost 2022. vratiti na godišnju razinu iz 2019.

Srednjoročno stanje proračuna uključujući ulaganja: očekuje se da će deficit opće države u 2021. ostati stabilan na 5 % BDP-a, a zatim pasti na 2,9 % BDP-a u 2022. Procjenjuje se da će se državna ulaganja povećati s 2,7 % BDP-a u 2020. na 2,9 % u 2021. Fiskalna potpora koju financira država 2020. i 2021., mjerena promjenom primarnog salda u odnosu na razinu prije krize (2019.), procjenjuje se na 5,7 % BDP-a u obje godine, uključujući diskrecijske proračunske mjere i primjenu automatskih stabilizatora. Mjere poduzete 2020. i 2021. u skladu su s Preporukom Vijeća od 20. srpnja 2020. Diskrecijske proračunske mjere koje je vlada donijela 2020. i 2021. uglavnom su privremene ili popraćene kompenzacijskim mjerama.

Irska bilježi neravnoteže u smislu postupka u slučaju makroekonomske neravnoteže. Slabosti su povezane s velikim privatnim i državnim dugom, a neto vanjske obveze ostaju. U vidu plana za oporavak i otpornost u budućnosti se pruža prilika za rješavanje problemâ neravnoteža, ulaganjâ i potreba za reformama.

Srednjoročno stanje duga: krajem 2018. dug opće države iznosio je 63 % BDP-a, a krajem 2019. 57,4 % BDP-a, te je krajem 2020. narastao na 59,5 % BDP-a. Predviđa se njegovo smanjenje sa 61,4 % BDP-a krajem 2021. na 59,7 % BDP-a krajem 2022. Općenito, analiza održivosti duga upućuje na niske rizike u srednjoročnom razdoblju. Očekuje se da će provedba reformi i ulaganja u okviru instrumenta Next Generation EU, posebno Mehanizma za oporavak i otpornost, u narednim godinama imati znatan pozitivan i dugotrajan učinak na rast BDP-a, koji bi, *ceteris paribus*, trebao pridonijeti jačanju održivosti duga.

Ostali čimbenici koje je dostavila država članica: Ključni čimbenici koje je Irska dostavila 30. travnja 2021. već su uzeti u obzir u analizi prikazanoj u prethodnim odjeljcima.

4.2.8. GRČKA

Srednjoročno makroekonomsko stanje: nakon pada od 8,2 % u 2020. očekuje se da će gospodarstvo rasti 4,1 % u 2021. te 6 % u 2022. Rast u 2021. uglavnom je potaknut privatnom potrošnjom i ulaganjima. Predviđa se da će se 2022. gospodarska aktivnost vratiti na godišnju razinu iz 2019.

Srednjoročno stanje proračuna uključujući ulaganja: očekuje se da će deficit opće države porasti s 9,7 % BDP-a u 2020. na 10 % BDP-a u 2021., a zatim pasti na 3,2 % BDP-a u 2022. Procjenjuje se da će se državna ulaganja povećati s 3 % BDP-a u 2020. na 4,9 % u 2021. Fiskalna potpora koju financira država 2020. i 2021., mjerena promjenom primarnog salda u odnosu na razinu prije krize (2019.), procjenjuje se na 11,3 %, odnosno 11,7 % BDP-a, uključujući diskrecijske proračunske mjere i primjenu automatskih stabilizatora. Mjere poduzete 2020. i 2021. u skladu su s Preporukom Vijeća od 20. srpnja 2020. Diskrecijske

¹⁹ Modificirana domaća potražnja kriterij je domaće gospodarske aktivnosti iz kojeg su isključeni učinci globalizacije, kao što su poslovanje koje se temelji na intelektualnom vlasništvu i poslovanje društava za *leasing* zrakoplova te je važan pokazatelj potražnje na kojoj se temelji.

proračunske mjere koje je vlada donijela 2020. i 2021. i koje su najavljene za 2022. privremene su ili su popraćene kompenzacijskim mjerama.

Grčka bilježi prekomjerne neravnoteže u smislu postupka u slučaju makroekonomske neravnoteže. Slabosti su povezane s visokim državnim dugom, nepotpunim vanjskim rebalansom i velikim brojem loših kredita u kontekstu visoke nezaposlenosti i niskog potencijalnog rasta. Kad je riječ o budućem razdoblju, planom za oporavak i otpornost pruža se prilika za rješavanje problemâ neravnoteža, ulaganjâ i potreba za reformama.

Srednjoročno stanje duga: krajem 2018. dug opće države iznosio je 186,2 % BDP-a, a krajem 2019. 180,5 % BDP-a, te je krajem 2020. narastao na 205,6 % BDP-a. Predviđa se njegovo smanjenje s 208,8 % BDP-a krajem 2021. na 201,5 % BDP-a krajem 2022. Grčka je pod pojačanim nadzorom.²⁰ Analiza održivosti duga potvrđuje visoke rizike u srednjoročnom razdoblju. Prema osnovnoj desetogodišnjoj projekciji udio duga opće države trebao bi se smanjivati tijekom tog razdoblja, iako bi ostao na visokoj razini. Konkretno, kretanje duga osjetljivo je na makroekonomske šokove u srednjoročnom razdoblju. Uzme li se u obzir velik raspon mogućih privremenih šokova za makroekonomske varijable (u stohastičkim projekcijama), vjerojatno je da bi udio duga 2025. mogao biti veći nego 2020. Nadalje, analiza održivosti duga predstavljena u desetom izvješću o pojačanom nadzoru pokazuje povećane rizike za održivost u alternativnim scenarijima.²¹ Kad je riječ o drugim čimbenicima relevantnima za ukupnu procjenu održivosti duga, sastavom i profilom dospijea državnog duga smanjuju se slabosti duga, dok bi dodatni rizici mogli nastati zbog nepredviđenih obveza. Velik udio duga financira se po niskim stopama s dugim rokovima dospijea, čime se, zajedno s visokim gotovinskim pričuvama opće države Grčke, učinkovito ublažava učinak kratkoročnih fluktuacija troškova financiranja. U analizi održivosti duga predstavljenoj u desetom izvješću o pojačanom nadzoru ne uzima se u obzir dugoročni učinak koji reforme i ulaganja predstavljeni u Planu oporavka i otpornosti imaju na rast, kojima se mogu dodatno ublažiti rizici za održivost. S druge strane, postoje rizici koji proizlaze iz nesigurnosti povezanih s nepredviđenim obvezama prema privatnom sektoru, uključujući državna jamstva odobrena poduzećima i samozaposlenim osobama tijekom pandemije ili u okviru programa Hercules.

Ostali čimbenici koje je dostavila država članica: ključni čimbenici koje je Grčka dostavila 29. travnja 2021. već su uzeti u obzir u analizi prikazanoj u prethodnim odjeljcima.

4.2.9. ŠPANJOLSKA

Srednjoročno makroekonomsko stanje: nakon pada od 10,8 % u 2020. očekuje se rast gospodarstva za 5,9 % u 2021. i za 6,8 % u 2022. Rast u 2021. uglavnom je potaknut privatnom potrošnjom i ulaganjima. Predviđa se da će se 2022. gospodarska aktivnost vratiti na godišnju razinu iz 2019.

Srednjoročno stanje proračuna uključujući ulaganja: očekuje se da će deficit opće države pasti s 11 % BDP-a u 2020. na 7,6 % BDP-a u 2021., a zatim na 5,2 % BDP-a u 2022.

²⁰ Provedbena odluka Komisije (EU) 2021/271 od 17. veljače 2021. o produljenju pojačanog nadzora za Grčku (SL L 61, 22.2.2021., str. 3.).

²¹ Komunikacija Komisije – Ažurirano izvješće o pojačanom nadzoru – Grčka, Bruxelles, 2.6.2021., COM(2021) 528 final.

Procjenjuje se da će državna ulaganja u 2021. ostati stabilna na 2,5 % BDP-a. Fiskalna potpora koju financira država u 2020. i 2021., mjerena promjenom primarnog salda u odnosu na razinu prije krize (2019.), procjenjuje se na 8,1 %, odnosno 4,8 % BDP-a, uključujući diskrecijske proračunske mjere i primjenu automatskih stabilizatora. Mjere poduzete 2020. i 2021. u skladu su s Preporukom Vijeća od 20. srpnja 2020. Diskrecijske proračunske mjere koje je vlada donijela 2020. i 2021. uglavnom su privremene ili popraćene kompenzacijskim mjerama.

Španjolska bilježi neravnoteže u smislu postupka u slučaju makroekonomske neravnoteže. Slabosti koje se odnose na visok vanjski i unutarnji dug, i državni i privatni, i dalje su prisutne u kontekstu visoke nezaposlenosti te imaju prekogranični značaj. Kad je riječ o budućem razdoblju, planom za oporavak i otpornost pruža se prilika za rješavanje problemâ neravnoteža, ulaganjâ i potreba za reformama.

Srednjoročno stanje duga: krajem 2018. dug opće države iznosio je 97,4 % BDP-a, a krajem 2019. 95,5 % BDP-a, te je krajem 2020. narastao na 120 % BDP-a. Predviđa se njegovo smanjenje sa 119,6 % BDP-a krajem 2021. na 116,9 % BDP-a krajem 2022. Analiza održivosti duga potvrđuje visoke rizike u srednjoročnom razdoblju. Prema osnovnoj desetogodišnjoj projekciji udio duga opće države trebao bi se stabilizirati i blago smanjivati u drugoj polovini razdoblja, iako bi ostao na visokoj razini. Kretanje duga osjetljivo je na makroekonomske šokove. Uzme li se u obzir velik raspon mogućih privremenih šokova za makroekonomske varijable (u stohastičkim projekcijama), vjerojatno je da bi udio duga 2025. mogao biti veći nego 2020. Kad je riječ o drugim čimbenicima relevantnima za ukupnu procjenu održivosti duga, produljenje dospeljeća duga posljednjih godina, relativno stabilni izvori financiranja (s raznolikom i velikom bazom ulagatelja) i povijesno niski troškovi zaduživanja uz intervencije Eurosustava pridonose ublažavanju rizika. Osim toga, očekuje se da će provedba reformi i ulaganja u okviru instrumenta Next Generation EU, posebno Mehanizma za oporavak i otpornost, u narednim godinama imati znatan pozitivan i dugotrajan učinak na rast BDP-a, koji bi, *ceteris paribus*, trebao doprinijeti jačanju održivosti duga. Nadalje, predviđa se da će se bruto potrebe za financiranjem smanjiti. Čimbenici povećanja rizika povezani su s rizicima od nepredviđenih obveza iz privatnog sektora, među ostalim i mogućom aktivacijom državnih jamstava odobrenih poduzećima i samozaposlenim osobama tijekom krize uzrokovane bolešću COVID-19.

Ostali čimbenici koje je dostavila država članica: Španjolska je 30. travnja 2021. dostavila dodatne relevantne čimbenike, naime i. da je od statističke godine 2020. SAREB, društvo za upravljanje imovinom, svrstano u opću državu, čime se udio deficita povećao za oko 1 postotni bod, a 2020. udio duga za 3 postotna boda; i ii. da je Španjolska provela i mjere na strani prihoda, pogotovo nove poreze na financijske transakcije, određene digitalne usluge i plastiku za jednokratnu upotrebu, kojima bi se trebale srednjoročno ojačati javne financije.

4.2.10. FRANCUSKA

Srednjoročno makroekonomsko stanje: nakon pada od 8,1 % u 2020. očekuje se da će gospodarstvo rasti 5,7 % u 2021. te 4,2 % u 2022. Rast u 2021. uglavnom je potaknut ulaganjima i privatnom potrošnjom. Predviđa se da će se 2022. gospodarska aktivnost vratiti na godišnju razinu iz 2019.

Srednjoročno stanje proračuna uključujući ulaganja: očekuje se da će deficit opće države pasti s 9,2 % BDP-a u 2020. na 8,5 % BDP-a u 2021., a zatim na 4,7 % BDP-a u 2022. Procjenjuje se da će se državna ulaganja povećati s 3,8 % BDP-a u 2020. na 3,9 % u 2021.

Fiskalna potpora koju financira država u 2020. i 2021., mjerena promjenom primarnog salda u odnosu na razinu prije krize (2019.), procjenjuje se na 6,2 %, odnosno 5,7 % BDP-a, uključujući diskrecijske proračunske mjere i primjenu automatskih stabilizatora. Mjere poduzete 2020. i 2021. u skladu su s Preporukom Vijeća od 20. srpnja 2020. Čini se da neke diskrecijske mjere koje je vlada donijela 2020. i 2021. i koje su najavljene za 2022. nisu privremene niti popraćene kompenzacijskim mjerama. Preliminarno se procjenjuje da će 2023., nakon razdoblja obuhvaćenog Komisijinom prognozom, preostali učinak tih trajnih mjera iznositi približno 1 % BDP-a.

Francuska bilježi neravnoteže u smislu postupka u slučaju makroekonomske neravnoteže. Slabosti se odnose na visok državni dug, slabu konkurentnost i nizak rast produktivnosti koji imaju prekogranični značaj. Kad je riječ o budućem razdoblju, planom za oporavak i otpornost pruža se prilika za rješavanje problemâ neravnoteža, ulaganjâ i potreba za reformama.

Srednjoročno stanje duga: krajem 2018. dug opće države iznosio je 98 % BDP-a, a krajem 2019. 97,6 % BDP-a, te je krajem 2020. narastao na 115,7 % BDP-a. Predviđa se njegovo smanjenje sa 117,4 % BDP-a krajem 2021. na 116,4 % BDP-a krajem 2022. Analiza održivosti duga potvrđuje visoke rizike u srednjoročnom razdoblju. Prema osnovnoj desetogodišnjoj projekciji udio duga opće države trebao bi se stabilizirati i blago smanjivati u drugoj polovini razdoblja, iako bi ostao na visokoj razini. Trend duga osjetljiv je na makroekonomske šokove. Uzme li se u obzir velik raspon mogućih privremenih šokova za makroekonomske varijable (u stohastičkim projekcijama), vjerojatno je da bi udio duga 2025. mogao biti veći nego 2020. Kad je riječ o drugim čimbenicima relevantnima za ukupnu procjenu održivosti duga, produljenje dospeljeća duga posljednjih godina, relativno stabilni izvori financiranja (s raznolikom i velikom bazom ulagatelja) i povijesno niski troškovi zaduživanja uz intervencije Eurosustava pridonose ublažavanju rizika. Osim toga, očekuje se da će provedba reformi i ulaganja u okviru instrumenta Next Generation EU, posebno Mehanizma za oporavak i otpornost, u narednim godinama imati znatan pozitivan i dugotrajan učinak na rast BDP-a, koji bi, *ceteris paribus*, trebao doprinijeti jačanju održivosti duga. Nadalje, predviđa se da će se bruto potrebe za financiranjem smanjiti. Čimbenici povećanja rizika povezani su s rizicima od nepredviđenih obveza iz privatnog sektora, među ostalim i mogućom aktivacijom državnih jamstava odobrenih poduzećima i samozaposlenim osobama tijekom krize uzrokovane bolešću COVID-19.

Ostali čimbenici koje je dostavila država članica: Francuska je 30. travnja 2021. dostavila dodatne relevantne čimbenike, naime ograničavanje povećanja rashodâ opće države posljednjih godina, koje se između 2017. i 2019. procjenjuje na prosječno realno povećanje od 0,7 %.

4.2.11. HRVATSKA

Srednjoročno makroekonomsko stanje: nakon pada od 8 % u 2020. očekuje se da će gospodarstvo rasti 5 % u 2021. te 6,1 % u 2022. Rast u 2021. uglavnom je potaknut privatnom potrošnjom i ulaganjima. Predviđa se da će se 2022. gospodarska aktivnost vratiti na godišnju razinu iz 2019.

Srednjoročno stanje proračuna uključujući ulaganja: očekuje se da će deficit opće države pasti sa 7,4 % BDP-a u 2020. na 4,6 % BDP-a u 2021., a zatim na 3,2 % BDP-a u 2022. Procjenjuje se da će se državna ulaganja povećati s 5,6 % BDP-a u 2020. na 6,3 % u 2021., pri čemu će u 2021. biti veća od državnog deficita. Fiskalna potpora koju financira država u

2020. i 2021., mjerena promjenom primarnog salda u odnosu na razinu prije krize (2019.), procjenjuje se na 8,1 %, odnosno 5,3 % BDP-a, uključujući diskrecijske proračunske mjere i primjenu automatskih stabilizatora. Mjere poduzete 2020. i 2021. u skladu su s Preporukom Vijeća od 20. srpnja 2020. Diskrecijske proračunske mjere koje je vlada donijela 2020. i 2021. uglavnom su privremene ili popraćene kompenzacijskim mjerama.

Hrvatska bilježi neravnoteže u smislu postupka u slučaju makroekonomske neravnoteže. Slabosti se odnose na državni, privatni i vanjski dug u kontekstu niskog potencijalnog rasta. Kad je riječ o budućem razdoblju, planom za oporavak i otpornost pruža se prilika za rješavanje problemâ neravnoteža, ulaganjâ i potreba za reformama.

Srednjoročno stanje duga: krajem 2018. dug opće države iznosio je 74,3 % BDP-a, a krajem 2019. 72,8 % BDP-a, te je krajem 2020. narastao na 88,7 % BDP-a. Predviđa se njegovo smanjenje s 85,6 % BDP-a krajem 2021. na 82,9 % BDP-a krajem 2022. Općenito, analiza održivosti duga upućuje na srednje rizike u srednjoročnom razdoblju. Očekuje se da će provedba reformi i ulaganja u okviru instrumenta Next Generation EU, posebno Mehanizma za oporavak i otpornost, u narednim godinama imati znatan pozitivan i dugotrajan učinak na rast BDP-a, koji bi, *ceteris paribus*, trebao pridonijeti jačanju održivosti duga.

Ostali čimbenici koje je dostavila država članica: Ključni čimbenici koje je Hrvatska dostavila 30. travnja 2021. već su uzeti u obzir u analizi prikazanoj u prethodnim odjeljcima.

4.2.12. ITALIJA

Srednjoročno makroekonomsko stanje: nakon pada od 8,9 % u 2020. očekuje se da će gospodarstvo rasti 4,2 % u 2021. te 4,4 % u 2022. Rast u 2021. uglavnom je potaknut privatnom potrošnjom i ulaganjima. Ne predviđa se da će se 2022. gospodarska aktivnost vratiti na godišnju razinu prije krize, nego da će razina BDP-a 2022. i dalje biti za 0,9 % niža nego 2019.

Srednjoročno stanje proračuna uključujući ulaganja: očekuje se da će deficit opće države porasti s 9,5 % BDP-a u 2020. na 11,7 % BDP-a u 2021., a zatim pasti na 5,8 % BDP-a u 2022. Procjenjuje se da će se državna ulaganja povećati s 2,7 % BDP-a u 2020. na 2,9 % u 2021. Fiskalna potpora koju financira država u 2020. i 2021., mjerena promjenom primarnog salda u odnosu na razinu prije krize (2019.), procjenjuje se na 8 %, odnosno 10,2 % BDP-a, uključujući diskrecijske proračunske mjere i primjenu automatskih stabilizatora. Mjere poduzete 2020. i 2021. u skladu su s Preporukom Vijeća od 20. srpnja 2020. Čini se da neke diskrecijske mjere koje je vlada donijela 2020. i 2021. nisu privremene niti popraćene kompenzacijskim mjerama. Preliminarno se procjenjuje da će 2023., nakon razdoblja obuhvaćenog Komisijinom prognozom, preostali učinak tih trajnih mjera iznositi približno 1 % BDP-a.

Italija bilježi prekomjerne neravnoteže u smislu postupka u slučaju makroekonomske neravnoteže. Slabosti se odnose na visok državni dug i dugotrajno slabu dinamiku produktivnosti, koji imaju prekogranični značaj u kontekstu nestabilnosti tržišta rada i bankarskog sektora. Kad je riječ o budućem razdoblju, planom za oporavak i otpornost pruža se prilika za rješavanje problemâ neravnoteža, ulaganjâ i potreba za reformama.

Srednjoročno stanje duga: krajem 2018. dug opće države iznosio je 134,4 % BDP-a, a krajem 2019. 134,6 % BDP-a, te je krajem 2020. narastao na 155,8 % BDP-a. Predviđa se njegovo smanjenje sa 159,8 % BDP-a krajem 2021. na 156,6 % BDP-a krajem 2022. Analiza

održivosti duga potvrđuje visoke rizike u srednjoročnom razdoblju. Prema osnovnoj desetogodišnjoj projekciji udio duga opće države trebao bi se stabilizirati i blago smanjivati u drugoj polovini razdoblja, iako bi ostao na visokoj razini. Kretanje duga osjetljivo je na makroekonomske šokove. Uzme li se u obzir velik raspon mogućih privremenih šokova za makroekonomske varijable (u stohastičkim projekcijama), vjerojatno je da bi udio duga 2025. mogao biti veći nego 2020. Kad je riječ o drugim čimbenicima relevantnima za ukupnu procjenu održivosti duga, produljenje dospeljeća duga posljednjih godina, relativno stabilni izvori financiranja (s raznolikom i velikom bazom ulagatelja) i povijesno niski troškovi zaduživanja uz intervencije Eurosustava pridonose ublažavanju rizika. Osim toga, očekuje se da će provedba reformi i ulaganja u okviru instrumenta Next Generation EU, posebno Mehanizma za oporavak i otpornost, u narednim godinama imati znatan pozitivan i dugotrajan učinak na rast BDP-a, koji bi, *ceteris paribus*, trebao doprinijeti jačanju održivosti duga. Nadalje, predviđa se da će se bruto potrebe za financiranjem smanjiti. Čimbenici povećanja rizika povezani su s rizicima od nepredviđenih obveza iz privatnog sektora, među ostalim mogućom aktivacijom državnih jamstava odobrenih poduzećima tijekom krize uzrokovane bolešću COVID-19.

Ostali čimbenici koje je dostavila država članica: Italija je 30. travnja 2021. dostavila dodatne relevantne čimbenike, naime podatke o znatnoj imovini opće države i ulozi te imovine u pogledu ukupne kreditne sposobnosti opće države, relativno niskoj razini nepredviđenih obveza čak i nakon povećanja do kojeg je dovela kriza uzrokovana bolešću COVID-19 te da se može očekivati da će u narednim godinama razina duga na tržištu biti znatno niža od ukupne razine duga.

4.2.13. CIPAR

Srednjoročno makroekonomsko stanje: nakon pada od 5,1 % u 2020. očekuje se da će gospodarstvo rasti za 3,1 % u 2021. i za 3,8 % u 2022. Rast u 2021. uglavnom je potaknut privatnom potrošnjom i neto izvozom. Predviđa se da će se 2022. gospodarska aktivnost vratiti na godišnju razinu iz 2019.

Srednjoročno stanje proračuna uključujući ulaganja: očekuje se da će deficit opće države pasti s 5,7 % BDP-a u 2020. na 5,1 % BDP-a u 2021., a zatim na 2 % BDP-a u 2022. Procjenjuje se da će se državna ulaganja povećati s 2,9 % BDP-a u 2020. na 3,5 % u 2021. Nacionalno financirana fiskalna potpora u 2020. i 2021., mjerena promjenom primarnog salda u odnosu na razinu prije krize (2019.), procjenjuje se na 7,6 %, odnosno 6,8 % BDP-a, uključujući diskrecijske proračunske mjere i primjenu automatskih stabilizatora. Mjere poduzete 2020. i 2021. u skladu su s Preporukom Vijeća od 20. srpnja 2020. Diskrecijske proračunske mjere koje je vlada donijela 2020. i 2021. uglavnom su privremene ili popraćene kompenzacijskim mjerama.

Cipar bilježi prekomjerne neravnoteže u smislu postupka u slučaju makroekonomske neravnoteže. Slabosti se odnose na visoke razine vanjskog, državnog i privatnog duga te još uvijek visoke razine loših kredita, uz znatan deficit tekućeg računa. Kad je riječ o budućem razdoblju, planom za oporavak i otpornost pruža se prilika za rješavanje problemâ neravnoteža, ulaganjâ i potreba za reformama.

Srednjoročno stanje duga: krajem 2018. dug opće države iznosio je 99,2 % BDP-a, a krajem 2019. 94 % BDP-a, te je krajem 2020. narastao na 118,2 % BDP-a. Predviđa se njegovo smanjenje sa 112,2 % BDP-a krajem 2021. na 106,6 % BDP-a krajem 2022. Općenito, analiza održivosti duga upućuje na srednje rizike u srednjoročnom razdoblju.

Očekuje se da će provedba reformi i ulaganja u okviru instrumenta Next Generation EU, posebno Mehanizma za oporavak i otpornost, u narednim godinama imati znatan pozitivan i dugotrajan učinak na rast BDP-a, koji bi, *ceteris paribus*, trebao pridonijeti jačanju održivosti duga.

Ostali čimbenici koje je dostavila država članica: ključni čimbenici koje je Cipar dostavio 29. travnja 2021. već su uzeti u obzir u analizi prikazanoj u prethodnim odjeljcima.

4.2.14. LATVIJA

Srednjoročno makroekonomsko stanje: nakon pada od 3,6 % u 2020. očekuje se da će gospodarstvo rasti za 3,5 % u 2021. i za 6 % u 2022. Rast u 2021. uglavnom je potaknut privatnom potrošnjom i ulaganjima. Predviđa se da će se 2022. gospodarska aktivnost vratiti na godišnju razinu iz 2019.

Srednjoročno stanje proračuna uključujući ulaganja: očekuje se da će deficit opće države porasti s 4,5 % BDP-a u 2020. na 7,3 % BDP-a u 2021., a zatim pasti na 2 % BDP-a u 2022. Procjenjuje se da će se državna ulaganja povećati s 5,7 % BDP-a u 2020. na 6,2 % u 2021., a procijenjeno povećanje za 2020. veće je od državnog deficita u 2020. Fiskalna potpora koju financira država u 2020. i 2021., mjerena promjenom primarnog salda u usporedbi s razinom prije krize (2019.), procjenjuje se na 4 %, odnosno 6,8 % BDP-a, uključujući diskrecijske proračunske mjere i primjenu automatskih stabilizatora. Mjere poduzete 2020. i 2021. u skladu su s Preporukom Vijeća od 20. srpnja 2020. Čini se da neke diskrecijske mjere koje je vlada donijela 2020. i 2021. nisu privremene niti popraćene kompenzacijskim mjerama. Preliminarno se procjenjuje da će 2023., nakon razdoblja obuhvaćenog Komisijinom prognozom, preostali učinak tih trajnih mjera iznositi približno 1 % BDP-a.

Srednjoročno stanje duga: krajem 2018. dug opće države iznosio je 37,1 % BDP-a, a krajem 2019. 37 % BDP-a, te je krajem 2020. narastao na 43,5 % BDP-a. Predviđa se njegovo smanjenje s 47,3 % BDP-a krajem 2021. na 46,4 % BDP-a krajem 2022. Općenito, analiza održivosti duga upućuje na niske rizike u srednjoročnom razdoblju. Očekuje se da će provedba reformi i ulaganja u okviru instrumenta Next Generation EU, posebno Mehanizma za oporavak i otpornost, u narednim godinama imati znatan pozitivan i dugotrajan učinak na rast BDP-a, koji bi, *ceteris paribus*, trebao pridonijeti jačanju održivosti duga.

Ostali čimbenici koje je dostavila država članica: ključni čimbenici koje je Latvija dostavila 30. travnja 2021. već su uzeti u obzir u analizi prikazanoj u prethodnim odjeljcima.

4.2.15. LITVA

Srednjoročno makroekonomsko stanje: nakon pada od 0,9 % u 2020. očekuje se da će gospodarstvo rasti za 2,9 % u 2021. i za 3,9 % u 2022. Rast u 2021. uglavnom je potaknut privatnom potrošnjom i ulaganjima. Predviđa se da će se 2021. gospodarska aktivnost vratiti na godišnju razinu iz 2019.

Srednjoročno stanje proračuna uključujući ulaganja: očekuje se da će deficit opće države porasti sa 7,4 % BDP-a u 2020. na 8,2 % BDP-a u 2021., a zatim pasti na 6 % BDP-a u 2022. Procjenjuje se da će se državna ulaganja smanjiti s 4,1 % BDP-a u 2020. na 3,9 % u 2021. Fiskalna potpora koju financira država 2020. i 2021., mjerena promjenom primarnog salda u odnosu na razinu prije krize (2019.), procjenjuje se na 8 %, odnosno 9 % BDP-a, uključujući diskrecijske proračunske mjere i primjenu automatskih stabilizatora. Mjere poduzete 2020. i

2021. u skladu su s Preporukom Vijeća od 20. srpnja 2020. Čini se da neke diskrecijske mjere koje je vlada donijela 2020. i 2021. nisu privremene niti popraćene kompenzacijskim mjerama. Preliminarno se procjenjuje da će 2023., nakon razdoblja obuhvaćenog Komisijinom prognozom, preostali učinak tih trajnih mjera iznositi približno 1 % BDP-a.

Srednjoročno stanje duga: krajem 2018. dug opće države iznosio je 33,7 % BDP-a, a krajem 2019. 35,9 % BDP-a, te je krajem 2020. narastao na 47,3 % BDP-a. Predviđa se njegovo povećanje s 51,9 % BDP-a krajem 2021. na 54,1 % BDP-a krajem 2022. Općenito, analiza održivosti duga upućuje na srednje rizike u srednjoročnom razdoblju. Očekuje se da će provedba reformi i ulaganja u okviru instrumenta Next Generation EU, posebno Mehanizma za oporavak i otpornost, u narednim godinama imati znatan pozitivan i dugotrajan učinak na rast BDP-a, koji bi, *ceteris paribus*, trebao pridonijeti jačanju održivosti duga.

Ostali čimbenici koje je dostavila država članica: ključni čimbenici koje je Litva dostavila 30. travnja 2021. već su uzeti u obzir u analizi prikazanoj u prethodnim odjeljcima.

4.2.16. LUKSEMBURG

Srednjoročno makroekonomsko stanje: nakon pada od 1,3 % u 2020. očekuje se da će gospodarstvo rasti za 4,5 % u 2021. i za 3,3 % u 2022. Rast u 2021. uglavnom je potaknut privatnom potrošnjom i neto izvozom. Predviđa se da će se 2021. gospodarska aktivnost vratiti na godišnju razinu iz 2019.

Srednjoročno stanje proračuna uključujući ulaganja: očekuje se da će deficit opće države pasti s 4,1 % BDP-a u 2020. na 0,3 % BDP-a u 2021., a zatim na 0,1 % BDP-a u 2022. Procjenjuje se da će se državna ulaganja smanjiti s 5 % BDP-a u 2020. na 4,3 % u 2021., što je više od državnog deficita 2020. i 2021. Fiskalna potpora koju financira država 2020. i 2021., mjerena promjenom primarnog salda u odnosu na razinu prije krize (2019.), procjenjuje se na 6,5 %, odnosno 2,7 % BDP-a, uključujući diskrecijske proračunske mjere i primjenu automatskih stabilizatora. Mjere poduzete 2020. i 2021. u skladu su s Preporukom Vijeća od 20. srpnja 2020. Diskrecijske proračunske mjere koje je vlada donijela 2020. i 2021. uglavnom su privremene ili popraćene kompenzacijskim mjerama.

Srednjoročno stanje duga: krajem 2018. dug opće države iznosio je 21 % BDP-a, a krajem 2019. 22 % BDP-a, te je krajem 2020. narastao na 24,9 % BDP-a. Predviđa se njegovo smanjenje s 27 % BDP-a krajem 2021. na 26,8 % BDP-a krajem 2022. Općenito, analiza održivosti duga upućuje na niske rizike u srednjoročnom razdoblju. Očekuje se da će provedba reformi i ulaganja u okviru instrumenta Next Generation EU, posebno Mehanizma za oporavak i otpornost, u narednim godinama imati znatan pozitivan i dugotrajan učinak na rast BDP-a, koji bi, *ceteris paribus*, trebao pridonijeti jačanju održivosti duga.

Ostali čimbenici koje je dostavila država članica: ključni čimbenici koje je Luksemburg dostavio 30. travnja 2021. već su uzeti u obzir u analizi prikazanoj u prethodnim odjeljcima.

4.2.17. MAĐARSKA

Srednjoročno makroekonomsko stanje: nakon pada od 5 % u 2020. očekuje se da će gospodarstvo rasti za 5 % u 2021. i za 5,5 % u 2022. Rast u 2021. uglavnom je potaknut ulaganjima i privatnom potrošnjom. Predviđa se da će se 2022. gospodarska aktivnost vratiti na godišnju razinu iz 2019.

Srednjoročno stanje proračuna uključujući ulaganja: očekuje se da će deficit opće države pasti s 8,1 % BDP-a u 2020. na 6,8 % BDP-a u 2021., a zatim na 4,5 % BDP-a u 2022. Procjenjuje se da će državna ulaganja u 2021. ostati stabilna na 6,4 % BDP-a. Fiskalna potpora koju financira država 2020. i 2021., mjerena promjenom primarnog salda u odnosu na razinu prije krize (2019.), procjenjuje se na 5,9 %, odnosno 4,5 % BDP-a, uključujući diskrecijske proračunske mjere i primjenu automatskih stabilizatora. Mjere poduzete 2020. i 2021. u skladu su s Preporukom Vijeća od 20. srpnja 2020. Čini se da neke diskrecijske mjere koje je vlada donijela 2020. i 2021. nisu privremene niti popraćene kompenzacijskim mjerama. Preliminarno se procjenjuje da će 2023., nakon razdoblja obuhvaćenog Komisijinom prognozom, preostali učinak tih trajnih mjera iznositi približno 2 % BDP-a.

Srednjoročno stanje duga: krajem 2018. dug opće države iznosio je 69,1 % BDP-a, a krajem 2019. 65,5 % BDP-a, te je krajem 2020. narastao na 80,4 % BDP-a. Predviđa se njegovo smanjenje sa 78,6 % BDP-a krajem 2021. na 77,1 % BDP-a krajem 2022. Općenito, analiza održivosti duga upućuje na srednje rizike u srednjoročnom razdoblju. Očekuje se da će provedba reformi i ulaganja u okviru instrumenta Next Generation EU, posebno Mehanizma za oporavak i otpornost, u narednim godinama imati znatan pozitivan i dugotrajan učinak na rast BDP-a, koji bi, *ceteris paribus*, trebao pridonijeti jačanju održivosti duga.

Ostali čimbenici koje je dostavila država članica: ključni čimbenici koje je Mađarska dostavila 30. travnja 2021. već su uzeti u obzir u analizi prikazanoj u prethodnim odjeljcima.

4.2.18. MALTA

Srednjoročno makroekonomsko stanje: nakon pada od 7 % u 2020. očekuje se da će gospodarstvo rasti za 4,6 % u 2021. i za 6,1 % u 2022. Rast u 2021. uglavnom je potaknut privatnom potrošnjom i ulaganjima. Predviđa se da će se 2022. gospodarska aktivnost vratiti na godišnju razinu iz 2019.

Srednjoročno stanje proračuna uključujući ulaganja: očekuje se da će deficit opće države porasti s 10,1 % BDP-a u 2020. na 11,8 % BDP-a u 2021., a zatim pasti na 5,5 % BDP-a u 2022. Procjenjuje se da će se državna ulaganja povećati s 4,5 % BDP-a u 2020. na 5,6 % u 2021. Fiskalna potpora koju financira država 2020. i 2021., mjerena promjenom primarnog salda u odnosu na razinu prije krize (2019.), procjenjuje se na 10,6 %, odnosno 12,1 % BDP-a, uključujući diskrecijske proračunske mjere i primjenu automatskih stabilizatora. Mjere poduzete 2020. i 2021. u skladu su s Preporukom Vijeća od 20. srpnja 2020. Diskrecijske proračunske mjere koje je vlada donijela 2020. i 2021. uglavnom su privremene ili popraćene kompenzacijskim mjerama.

Srednjoročno stanje duga: krajem 2018. dug opće države iznosio je 44,8 % BDP-a, a krajem 2019. 42 % BDP-a, te je krajem 2020. narastao na 54,3 % BDP-a. Predviđa se njegovo povećanje sa 64,7 % BDP-a krajem 2021. na 65,5 % BDP-a krajem 2022. Općenito, analiza održivosti duga upućuje na srednje rizike u srednjoročnom razdoblju. Očekuje se da će provedba reformi i ulaganja u okviru instrumenta Next Generation EU, posebno Mehanizma za oporavak i otpornost, u narednim godinama imati znatan pozitivan i dugotrajan učinak na rast BDP-a, koji bi, *ceteris paribus*, trebao pridonijeti jačanju održivosti duga.

Ostali čimbenici koje je dostavila država članica: ključni čimbenici koje je Malta dostavila 10. svibnja 2021. već su uzeti u obzir u analizi prikazanoj u prethodnim odjeljcima.

4.2.19. NIZOZEMSKA

Srednjoročno makroekonomsko stanje: nakon pada od 3,7 % u 2020. očekuje se da će gospodarstvo rasti za 2,3 % u 2021. i za 3,6 % u 2022. Rast u 2021. uglavnom je potaknut javnom potrošnjom i neto izvozom. Predviđa se da će se 2022. gospodarska aktivnost vratiti na godišnju razinu iz 2019.

Srednjoročno stanje proračuna uključujući ulaganja: očekuje se da će deficit opće države porasti s 4,3 % BDP-a u 2020. na 5 % BDP-a u 2021., a zatim pasti na 1,8 % BDP-a u 2022. Procjenjuje se da će se državna ulaganja povećati s 3,4 % BDP-a u 2020. na 3,9 % u 2021. Fiskalna potpora koju financira država 2020. i 2021., mjerena promjenom primarnog salda u odnosu na razinu prije krize (2019.), procjenjuje se na 6,1 %, odnosno 6,9 % BDP-a, uključujući diskrecijske proračunske mjere i primjenu automatskih stabilizatora. Mjere poduzete 2020. i 2021. u skladu su s Preporukom Vijeća od 20. srpnja 2020. Čini se da neke diskrecijske mjere koje je vlada donijela 2020. i 2021. nisu privremene niti popraćene kompenzacijskim mjerama. Preliminarno se procjenjuje da će 2023., nakon razdoblja obuhvaćenog Komisijinom prognozom, preostali učinak tih trajnih mjera iznositi približno 1 % BDP-a.

Nizozemska bilježi neravnoteže u smislu postupka u slučaju makroekonomske neravnoteže. Privatni dug i suficit tekućeg računa i dalje su visoki i imaju prekogranični značaj. Kad je riječ o budućem razdoblju, planom za oporavak i otpornost pruža se prilika za rješavanje problemâ neravnoteža, ulaganjâ i potreba za reformama.

Srednjoročno stanje duga: krajem 2018. dug opće države iznosio je 52,4 % BDP-a, a krajem 2019. 48,7 % BDP-a, te je krajem 2020. narastao na 54,5 % BDP-a. Predviđa se njegovo smanjenje s 58 % BDP-a krajem 2021. na 56,8 % BDP-a krajem 2022. Općenito, analiza održivosti duga upućuje na niske rizike u srednjoročnom razdoblju. Očekuje se da će provedba reformi i ulaganja u okviru instrumenta Next Generation EU, posebno Mehanizma za oporavak i otpornost, u narednim godinama imati znatan pozitivan i dugotrajan učinak na rast BDP-a, koji bi, *ceteris paribus*, trebao pridonijeti jačanju održivosti duga.

Ostali čimbenici koje je dostavila država članica: ključni čimbenici koje je Nizozemska dostavila 4. svibnja 2021. već su uzeti u obzir u analizi prikazanoj u prethodnim odjeljcima.

4.2.20. AUSTRIJA

Srednjoročno makroekonomsko stanje: nakon pada od 6,6 % u 2020. očekuje se da će gospodarstvo rasti za 3,4 % u 2021. i za 4,3 % u 2022. Rast u 2021. uglavnom je potaknut privatnom potrošnjom i ulaganjima. Predviđa se da će se 2022. gospodarska aktivnost vratiti na godišnju razinu iz 2019.

Srednjoročno stanje proračuna uključujući ulaganja: očekuje se da će deficit opće države pasti s 8,9 % BDP-a u 2020. na 7,6 % BDP-a u 2021., a zatim na 3 % BDP-a u 2022. Procjenjuje se da će se državna ulaganja povećati s 3,4 % BDP-a u 2020. na 3,6 % u 2021. Fiskalna potpora koju financira država 2020. i 2021., mjerena promjenom primarnog salda u odnosu na razinu prije krize (2019.), procjenjuje se na 9,6 %, odnosno 8,4 % BDP-a, uključujući diskrecijske proračunske mjere i primjenu automatskih stabilizatora. Mjere poduzete 2020. i 2021. u skladu su s Preporukom Vijeća od 20. srpnja 2020. Čini se da neke diskrecijske mjere koje je vlada donijela 2020. i 2021. nisu privremene niti popraćene kompenzacijskim mjerama. Preliminarno se procjenjuje da će 2023., nakon razdoblja

obuhvaćenog Komisijinom prognozom, preostali učinak tih trajnih mjera iznositi približno 1 % BDP-a.

Srednjoročno stanje duga: krajem 2018. dug opće države iznosio je 74 % BDP-a, a krajem 2019. 70,5 % BDP-a, te je krajem 2020. narastao na 83,9 % BDP-a. Predviđa se njegovo smanjenje s 87,2 % BDP-a krajem 2021. na 85 % BDP-a krajem 2022. Općenito, analiza održivosti duga upućuje na srednje rizike u srednjoročnom razdoblju. Očekuje se da će provedba reformi i ulaganja u okviru instrumenta Next Generation EU, posebno Mehanizma za oporavak i otpornost, u narednim godinama imati znatan pozitivan i dugotrajan učinak na rast BDP-a, koji bi, *ceteris paribus*, trebao pridonijeti jačanju održivosti duga.

Ostali čimbenici koje je dostavila država članica: ključni čimbenici koje je Austrija dostavila 28. travnja 2021. već su uzeti u obzir u analizi prikazanoj u prethodnim odjeljcima.

4.2.21. POLJSKA

Srednjoročno makroekonomsko stanje: nakon pada od 2,7 % u 2020. očekuje se da će gospodarstvo rasti za 4 % u 2021. i za 5,4 % u 2022. Rast u 2021. uglavnom je potaknut privatnom potrošnjom i ulaganjima. Predviđa se da će se 2021. gospodarska aktivnost vratiti na godišnju razinu iz 2019.

Srednjoročno stanje proračuna uključujući ulaganja: očekuje se da će deficit opće države pasti sa 7 % BDP-a u 2020. na 4,3 % BDP-a u 2021., a zatim na 2,3 % BDP-a u 2022. Procjenjuje se da će se državna ulaganja povećati s 4,4 % BDP-a u 2020. na 4,7 % u 2021., pri čemu će u 2021. biti veća od državnog deficita. Fiskalna potpora koju financira država 2020. i 2021., mjerena promjenom primarnog salda u odnosu na razinu prije krize (2019.), procjenjuje se na 6,4 %, odnosno 3,7 % BDP-a, uključujući diskrecijske proračunske mjere i primjenu automatskih stabilizatora. Mjere poduzete 2020. i 2021. u skladu su s Preporukom Vijeća od 20. srpnja 2020. Diskrecijske proračunske mjere koje je vlada donijela 2020. i 2021. uglavnom su privremene ili popraćene kompenzacijskim mjerama.

Srednjoročno stanje duga: krajem 2018. dug opće države iznosio je 48,8 % BDP-a, a krajem 2019. 45,6 % BDP-a, te je krajem 2020. narastao na 57,5 % BDP-a. Predviđa se njegovo smanjenje s 57,1 % BDP-a krajem 2021. na 55,1 % BDP-a krajem 2022. Općenito, analiza održivosti duga upućuje na niske rizike u srednjoročnom razdoblju. Očekuje se da će provedba reformi i ulaganja u okviru instrumenta Next Generation EU, posebno Mehanizma za oporavak i otpornost, u narednim godinama imati znatan pozitivan i dugotrajan učinak na rast BDP-a, koji bi, *ceteris paribus*, trebao pridonijeti jačanju održivosti duga.

Ostali čimbenici koje je dostavila država članica: Poljska je 30. travnja 2021. dostavila dodatne relevantne čimbenike, naime podatke o tome da je povećanje udjela duga u BDP-u bilo potaknuto ne samo deficitom, nego i izdavanjem obveznica iz poljskog Fonda za razvoj u okviru odgovora politike.

4.2.22. PORTUGAL

Srednjoročno makroekonomsko stanje: nakon pada od 7,6 % u 2020. očekuje se da će gospodarstvo rasti za 3,9 % u 2021. i za 5,1 % u 2022. Rast u 2021. uglavnom je potaknut privatnom potrošnjom i ulaganjima. Predviđa se da će se 2022. gospodarska aktivnost vratiti na godišnju razinu iz 2019.

Srednjoročno stanje proračuna uključujući ulaganja: očekuje se da će deficit opće države pasti s 5,7 % BDP-a u 2020. na 4,7 % BDP-a u 2021., a zatim na 3,4 % BDP-a u 2022. Procjenjuje se da će se državna ulaganja povećati s 2,2 % BDP-a u 2020. na 2,5 % u 2021. Fiskalna potpora koju financira država 2020. i 2021., mjerena promjenom primarnog salda u odnosu na razinu prije krize (2019.), procjenjuje se na 6 %, odnosno 5,1 % BDP-a, uključujući diskrecijske proračunske mjere i primjenu automatskih stabilizatora. Mjere poduzete 2020. i 2021. u skladu su s Preporukom Vijeća od 20. srpnja 2020. Čini se da neke diskrecijske mjere koje je vlada donijela 2020. i 2021. nisu privremene niti popraćene kompenzacijskim mjerama. Preliminarno se procjenjuje da će 2023., nakon razdoblja obuhvaćenog Komisijinom prognozom, preostali učinak tih trajnih mjera iznositi približno 1 % BDP-a.

Portugal bilježi neravnoteže u smislu postupka u slučaju makroekonomske neravnoteže. Slabosti se odnose na visoke razine neto vanjskih obveza, privatnog i državnog duga, a razina loših kredita i dalje je visoka, u kontekstu niskog rasta produktivnosti. Kad je riječ o budućem razdoblju, planom za oporavak i otpornost pruža se prilika za rješavanje problemâ neravnoteža, ulaganjâ i potreba za reformama.

Srednjoročno stanje duga: krajem 2018. dug opće države iznosio je 121,5 % BDP-a, a krajem 2019. 116,8 % BDP-a, te je krajem 2020. narastao na 133,6 % BDP-a. Predviđa se njegovo smanjenje sa 127,2 % BDP-a krajem 2021. na 122,3 % BDP-a krajem 2022. Analiza održivosti duga potvrđuje visoke rizike u srednjoročnom razdoblju. Prema osnovnoj desetogodišnjoj projekciji udio duga opće države trebao bi se smanjivati tijekom razdoblja projekcije, iako bi ostao na visokoj razini. Trend duga osjetljiv je na makroekonomske šokove. Uzme li se u obzir velik raspon mogućih privremenih šokova za makroekonomske varijable (u stohastičkim projekcijama), vjerojatno je da bi udio duga 2025. mogao biti veći nego 2020. Kad je riječ o drugim čimbenicima relevantnima za ukupnu procjenu održivosti duga, produljenje dospeljeća duga posljednjih godina, relativno stabilni izvori financiranja (s raznolikom i velikom bazom ulagatelja), postupno izgladivanje profila otplate javnog duga i povijesno niski troškovi zaduživanja poduprti intervencijama Eurosustava pridonose ublažavanju rizika. Osim toga, očekuje se da će provedba reformi i ulaganja u okviru instrumenta Next Generation EU, posebno Mehanizma za oporavak i otpornost, u narednim godinama imati znatan pozitivan i dugotrajan učinak na rast BDP-a, koji bi, *ceteris paribus*, trebao doprinijeti jačanju održivosti duga. Nadalje, riznica je izvijestila o akumulaciji valute i depozita u iznosu od 4,7 % BDP-a u 2020., a predviđa se pad bruto potrebe za financiranjem. Čimbenici povećanja rizika povezani su s rizicima od nepredviđenih obveza određenih javnih poduzeća i privatnog sektora, među ostalim i mogućom aktivacijom državnih jamstava odobrenih poduzećima tijekom krize uzrokovane bolešću COVID-19.

Ostali čimbenici koje je dostavila država članica: Portugal je 30. travnja 2021. dostavio dodatne relevantne čimbenike. Portugalska nadležna tijela u svojem su dopisu naglasila pozitivan razvoj stanja državnog proračuna u godinama prije izbijanja pandemije bolesti COVID-19, pri čemu je saldo opće države u 2019. ostvario suficit, a udio duga opće države u BDP-u nastavio se kontinuirano smanjivati u razdoblju 2016.–2019. Među ostalim razmatranjima, portugalska nadležna tijela uputila su i na asimetričnu prirodu učinaka krize u odnosu na značajke specifične za pojedinačnu zemlju. U slučaju Portugala, to se posebno odnosi na njegov veliki sektor ugostiteljstva, na koji su snažno utjecali poremećaji u inozemnom turizmu.

4.2.23. SLOVENIJA

Srednjoročno makroekonomsko stanje: nakon pada od 5,5 % u 2020. očekuje se da će gospodarstvo rasti za 4,9 % u 2021. i za 5,1 % u 2022. Rast u 2021. uglavnom je potaknut privatnom potrošnjom i ulaganjima. Predviđa se da će se 2022. gospodarska aktivnost vratiti na godišnju razinu iz 2019.

Srednjoročno stanje proračuna uključujući ulaganja: očekuje se da će deficit opće države porasti s 8,4 % BDP-a u 2020. na 8,5 % BDP-a u 2021., a zatim pasti na 4,7 % BDP-a u 2022. Procjenjuje se da će se državna ulaganja povećati s 4,2 % BDP-a u 2020. na 5,8 % u 2021. Fiskalna potpora koju financira država 2020. i 2021., mjerena promjenom primarnog salda u odnosu na razinu prije krize (2019.), procjenjuje se na 9 %, odnosno 9,1 % BDP-a, uključujući diskrecijske proračunske mjere i primjenu automatskih stabilizatora. Mjere poduzete 2020. i 2021. u skladu su s Preporukom Vijeća od 20. srpnja 2020. Diskrecijske proračunske mjere koje je vlada donijela 2020. i 2021. uglavnom su privremene ili popraćene kompenzacijskim mjerama.

Srednjoročno stanje duga: krajem 2018. dug opće države iznosio je 70,3 % BDP-a, a krajem 2019. 65,6 % BDP-a, te je krajem 2020. narastao na 80,8 % BDP-a. Predviđa se njegovo smanjenje sa 79 % BDP-a krajem 2021. na 76,7 % BDP-a krajem 2022. Općenito, analiza održivosti duga upućuje na srednje rizike u srednjoročnom razdoblju. Očekuje se da će provedba reformi i ulaganja u okviru instrumenta Next Generation EU, posebno Mehanizma za oporavak i otpornost, u narednim godinama imati znatan pozitivan i dugotrajan učinak na rast BDP-a, koji bi, *ceteris paribus*, trebao pridonijeti jačanju održivosti duga.

Ostali čimbenici koje je dostavila država članica: ključni čimbenici koje je Slovenija dostavila 30. travnja 2021. već su uzeti u obzir u analizi prikazanoj u prethodnim odjeljcima.

4.2.24. SLOVAČKA

Srednjoročno makroekonomsko stanje: nakon pada od 4,8 % u 2020. očekuje se da će gospodarstvo rasti za 4,8 % u 2021. i za 5,2 % u 2022. Rast u 2021. uglavnom je potaknut ulaganjima i neto izvozom. Predviđa se da će se 2022. gospodarska aktivnost vratiti na godišnju razinu iz 2019.

Srednjoročno stanje proračuna uključujući ulaganja: očekuje se da će deficit opće države porasti sa 6,2 % BDP-a u 2020. na 6,5 % BDP-a u 2021., a zatim pasti na 4,1 % BDP-a u 2022. Procjenjuje se da će se državna ulaganja povećati s 3,5 % BDP-a u 2020. na 3,8 % u 2021. Fiskalna potpora koju financira država 2020. i 2021., mjerena promjenom primarnog salda u odnosu na razinu prije krize (2019.), procjenjuje se na 4,8 %, odnosno 5,2 % BDP-a, uključujući diskrecijske proračunske mjere i primjenu automatskih stabilizatora. Mjere poduzete 2020. i 2021. u skladu su s Preporukom Vijeća od 20. srpnja 2020. Čini se da neke diskrecijske mjere koje je vlada donijela 2020. i 2021. nisu privremene niti popraćene kompenzacijskim mjerama. Preliminarno se procjenjuje da će 2023., nakon razdoblja obuhvaćenog Komisijinom prognozom, preostali učinak tih trajnih mjera iznositi približno 1 % BDP-a.

Srednjoročno stanje duga: krajem 2018. dug opće države iznosio je 49,6 % BDP-a, a krajem 2019. 48,2 % BDP-a, te je krajem 2020. narastao na 60,6 % BDP-a. Predviđa se njegovo smanjenje s 59,5 % BDP-a krajem 2021. na 59 % BDP-a krajem 2022. Općenito, analiza održivosti duga upućuje na srednje rizike u srednjoročnom razdoblju. Očekuje se da će provedba reformi i ulaganja u okviru instrumenta Next Generation EU, posebno

Mehanizma za oporavak i otpornost, u narednim godinama imati znatan pozitivan i dugotrajan učinak na rast BDP-a, koji bi, *ceteris paribus*, trebao pridonijeti jačanju održivosti duga.

Ostali čimbenici koje je dostavila država članica: ključni čimbenici koje je Slovačka dostavila 28. travnja 2021. već su uzeti u obzir u analizi prikazanoj u prethodnim odjeljcima.

4.2.25. FINSKA

Srednjoročno makroekonomsko stanje: nakon pada od 2,8 % u 2020. očekuje se da će gospodarstvo porasti za 2,7 % u 2021. i za 2,8 % u 2022. Rast u 2021. uglavnom je potaknut domaćom potražnjom, posebno javnom i privatnom potrošnjom. Predviđa se da će se 2022. gospodarska aktivnost vratiti na godišnju razinu iz 2019.

Srednjoročno stanje proračuna uključujući ulaganja: očekuje se da će deficit opće države pasti s 5,4 % BDP-a u 2020. na 4,6 % BDP-a u 2021., a zatim na 2,1 % BDP-a u 2022. Procjenjuje se da će državna ulaganja u 2021. ostati stabilna i iznositi 4,6 % BDP-a, što je gotovo jednako državnom deficitu u 2021. Fiskalna potpora koju financira država 2020. i 2021., mjerena promjenom primarnog salda u odnosu na razinu prije krize (2019.), procjenjuje se na 4,6 %, odnosno 4 % BDP-a, uključujući diskrecijske proračunske mjere i primjenu automatskih stabilizatora. Mjere poduzete 2020. i 2021. u skladu su s Preporukom Vijeća od 20. srpnja 2020. Diskrecijske proračunske mjere koje je vlada donijela 2020. i 2021. uglavnom su privremene ili popraćene kompenzacijskim mjerama.

Srednjoročno stanje duga: krajem 2018. dug opće države iznosio je 59,7 % BDP-a, a krajem 2019. 59,5 % BDP-a, te je krajem 2020. narastao na 69,2 % BDP-a. Predviđa se njegovo smanjenje sa 71 % BDP-a krajem 2021. na 70,1 % BDP-a krajem 2022. Općenito, analiza održivosti duga upućuje na niske rizike u srednjoročnom razdoblju. Očekuje se da će provedba reformi i ulaganja u okviru instrumenta Next Generation EU, posebno Mehanizma za oporavak i otpornost, u narednim godinama imati znatan pozitivan i dugotrajan učinak na rast BDP-a, koji bi, *ceteris paribus*, trebao pridonijeti jačanju održivosti duga.

Ostali čimbenici koje je dostavila država članica: Finska je 30. travnja 2021. dostavila dodatne relevantne čimbenike, naime potvrdila je preuzimanje obveze o donošenju odluke o potrebnim strukturnim mjerama za upravljanje dugoročnim izazovima u pogledu održivosti duga, što je među ostalim navedeno u nedavno donesenom planu održivosti do 2030. Vlada je podsjetila i na to da može upotrijebiti jaku poziciju neto imovine za promicanje rasta, a time i dugoročne održivosti gospodarstva.

4.2.26. ŠVEDSKA

Srednjoročno makroekonomsko stanje: nakon pada od 2,8 % u 2020. očekuje se da će gospodarstvo rasti za 4,4 % u 2021. i za 3,3 % u 2022. Rast u 2021. uglavnom je potaknut domaćom potražnjom, posebno javnom i privatnom potrošnjom. Predviđa se da će se 2021. gospodarska aktivnost vratiti na godišnju razinu iz 2019.

Srednjoročno stanje proračuna uključujući ulaganja: očekuje se da će deficit opće države porasti s 3,1 % BDP-a u 2020. na 3,3 % BDP-a u 2021., a zatim pasti na 0,5 % BDP-a u 2022. Procjenjuje se da će se državna ulaganja smanjiti s 5,1 % BDP-a u 2020. na 5,0 % u 2021., što je više od državnog deficita 2020. i 2021. Fiskalna potpora koju financira država 2020. i 2021., mjerena promjenom primarnog salda u odnosu na razinu prije krize (2019.),

procjenjuje se na 3,8 %, odnosno 4 % BDP-a, uključujući diskrecijske proračunske mjere i primjenu automatskih stabilizatora. Mjere poduzete 2020. i 2021. u skladu su s Preporukom Vijeća od 20. srpnja 2020. Čini se da neke diskrecijske mjere koje je vlada donijela 2020. i 2021. i koje su najavljene za 2022. nisu privremene niti popraćene kompenzacijskim mjerama. Preliminarno se procjenjuje da će 2023., nakon razdoblja obuhvaćenog Komisijinom prognozom, preostali učinak tih trajnih mjera iznositi približno 1 % BDP-a.

Švedska bilježi neravnoteže u smislu postupka u slučaju makroekonomske neravnoteže. Slabosti su povezane s visokim i rastućim dugom kućanstava te i dalje postoje rizici od precijenjenosti na tržištu stambenih nekretnina. Kad je riječ o budućem razdoblju, planom za oporavak i otpornost pruža se prilika za rješavanje problemâ neravnoteža, ulaganjâ i potreba za reformama.

Srednjoročno stanje duga: krajem 2018. dug opće države iznosio je 38,9 % BDP-a, a krajem 2019. 35 % BDP-a, te je krajem 2020. narastao na 39,9 % BDP-a. Predviđa se njegovo smanjenje s 40,8 % BDP-a krajem 2021. na 39,4 % BDP-a krajem 2022. Općenito, analiza održivosti duga upućuje na niske rizike u srednjoročnom razdoblju. Očekuje se da će provedba reformi i ulaganja u okviru instrumenta Next Generation EU, posebno Mehanizma za oporavak i otpornost, u narednim godinama imati znatan pozitivan i dugotrajan učinak na rast BDP-a, koji bi, *ceteris paribus*, trebao pridonijeti jačanju održivosti duga.

Ostali čimbenici koje je dostavila država članica: Švedska je 29. travnja 2021. obavijestila Komisiju da neće dostaviti dodatne relevantne čimbenike.

5. ZAKLJUČCI

Snažan pad gospodarske aktivnosti koji je posljedica pandemije bolesti COVID-19 doveo je do naglog rasta deficita i duga opće države u svim državama članicama 2020. U tom je kontekstu aktivirana opća klauzula o odstupanju iz Pakta o stabilnosti i rastu, a države članice potiču se da provode poticajnu fiskalnu politiku u borbi protiv pandemije, uz istodobnu zaštitu fiskalne održivosti u srednjoročnom razdoblju.

U 23 od 26 država članica državni deficit 2020. bio je *iznad* i *nije bio blizu* referentne vrijednosti od 3 % BDP-a iz Ugovora, tj. u **Belgiji, Češkoj, Njemačkoj, Estoniji, Irskoj, Grčkoj, Španjolskoj, Francuskoj, Hrvatskoj, Italiji, Cipru, Latviji, Litvi, Luksemburgu, Mađarskoj, Malti, Nizozemskoj, Austriji, Poljskoj, Portugalu, Sloveniji, Slovačkoj i Finskoj.**

Istodobno je deficit opće države u **Bugarskoj i Švedskoj** bio *iznad*, ali *blizu* 3 % BDP-a.

Prema Programu konvergencije za 2021. **Danska** u 2021. planira deficit opće države od 3,3 % BDP-a, što je *iznad*, ali *blizu* 3 % BDP-a.

Prekoračenje referentne vrijednosti iz Ugovora u 26 država članica EU-a smatra se *iznimnim* kako je utvrđeno Ugovorom. Međutim, uz iznimku **Bugarske, Danske, Njemačke, Irske, Cipra, Latvije, Luksemburga, Nizozemske, Austrije, Poljske, Finske** i **Švedske**, očekuje se da prekoračenje referentne vrijednosti iz Ugovora neće biti *privremeno*.

Općenito, uzimajući u obzir sve relevantne čimbenike prema potrebi²², analiza upućuje na zaključak da **Bugarska, Danska i Švedska** ispunjavaju kriterij deficita kako je definiran u Ugovoru i Uredbi (EZ) br. 1467/1997. Kriterij deficita ne ispunjavaju 23 države članice: **Belgija, Češka, Njemačka, Estonija, Irska, Grčka, Španjolska, Francuska, Hrvatska, Italija, Cipar, Latvija, Litva, Luksemburg, Mađarska, Malta, Nizozemska, Austrija, Poljska, Portugal, Slovenija, Slovačka i Finska.**²³

Bruto dug opće države premašio je referentnu vrijednost od 60 % BDP-a krajem 2020. u **Belgiji, Njemačkoj, Grčkoj, Španjolskoj, Francuskoj, Hrvatskoj, Italiji, Cipru, Mađarskoj, Austriji, Portugalu, Sloveniji, Slovačkoj i Finskoj.** Podaci pokazuju da 2020. referentno mjerilo za smanjenje duga nisu poštovale **Belgija, Grčka, Hrvatska, Italija, Cipar, Mađarska, Austrija, Portugal i Slovenija.** Referentno mjerilo za smanjenje duga ne može se smisleno izračunati u slučaju **Njemačke, Slovačke i Finske.** Međutim, s obzirom na to da se predviđa da će udio duga u BDP-u **Slovačke** 2021. pasti ispod praga referentne vrijednosti iz Ugovora, smatra se da Slovačka ispunjava kriterij duga. Osim toga, **Španjolska i Francuska**, na koje se primjenjuje prijelazno pravilo o dugu, 2020. nisu ostvarile dovoljan napredak prema ostvarenju referentnog mjerila za smanjenje duga.

Općenito, uzimajući u obzir sve relevantne čimbenike, analiza upućuje na to da **Slovačka** ispunjava kriterij duga kako je definiran u Ugovoru i Uredbi (EZ) br. 1467/1997. **Belgija, Njemačka, Grčka, Španjolska, Francuska, Hrvatska, Italija, Cipar, Mađarska, Austrija, Portugal, Slovenija i Finska** ne ispunjavaju kriterij duga.

²² U odjeljku 4. objašnjavaju se nužni uvjeti da bi se relevantni čimbenici uzeli u obzir u postupku koji dovodi do odluke o postojanju prekomjernog deficita na temelju kriterija deficita. Relevantni čimbenici uvijek će se uzimati u obzir pri procjeni usklađenosti na temelju kriterija duga.

²³ Rumunjska je u postupku u slučaju prekomjernog deficita i stoga nije uključena u ovo izvješće.